

GROBY HARCERZY W ŁODZI

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu są podstawą wygenerowania przewodnika po grobach harcerzy w Łodzi: <https://graedu.pl/ghl>

W opracowaniu podane są także informacje biograficzne i pytania testowe dotyczące 21 osób ujętych w drugiej wersji przewodnika. Osoby te są podane czcionką czerwoną i niebieską w tabelce podanej na stronach 7-8. Zostały ujęte w krzyżówce i teście dodatkowym.

Położenie grobów tych osób na mapkach jest na razie przybliżone. Będzie zmierzone po ostatecznym ustaleniu zawartości drugiej wersji przewodnika.

SPIS TREŚCI

WYKAZ GROBÓW	7
USYTUOWANIE CMENTARZY	9
MAPY CMENTARZY	10
A. CMENTARZ KOMUNALNY DOŁY	10
B. CMENTARZ KATOLICKI DOŁY	11
C. CMENTARZ NA MANI	12
D. CMENTARZ STARY RZYMSKOKATOLICKI	12
E. CMENTARZ STARY EWANGELICKO-AUGSBURSKI	13
F. CMENTARZ W ŁAGIEWNIKACH	13
H. CMENTARZ ŚW. ROCHA	14
I. CMENTARZ ŻYDOWSKI	14
J. CMENTARZ ŚW. WOJCIECHA	15
K. CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI UL. SZCZECIŃSKA	16
L. CMENTARZ ŚW. ANNY	16
ŻYCIORYSY POCHOWANYCH	17
1. GRÓB ANNY BURDÓWNY	17
Życiorys	17
Pytania	19
2. GRÓB TOMASZA ROSTWOROWSKIEGO	20
Życiorys	20
Pytania	23
3. GRÓB BOLESŁAWA ZAJĄCZKOWSKIEGO	24
Życiorys	24
Pytania	25
4. GRÓB JÓZEFA BOGUSZEWSKIEGO	27
Życiorys	27
Pytania	27
5. GRÓB HALINY KLATKOWEJ	28
Życiorys	28
Pytania	28
6. GRÓB TATIANY KORYCKIEJ	29
Życiorys	29
Pytania	29

7. GRÓB IRENY LEPALCZYK	30
Życiorys	30
Pytania	31
8. GRÓB JERZEGO MIKUCKIEGO	32
Życiorys	32
Pytania	32
9. GRÓB JÓZEFA NIEWIADOMSKIEGO.....	33
Życiorys	33
Pytania	34
10. GRÓB RYSZARDA WOJCIECHOWSKIEGO	35
Życiorys	35
Pytania	36
11. GRÓB ELŻBIETY WÓJCIKOWSKIEJ-OCIEPY.....	37
Życiorys	37
Pytania	37
12. GRÓB WŁADYSŁAWY MATUSZEWSKIEJ	38
Życiorys	38
Pytania	39
13. GRÓB MICHAŁA STASIAKA.....	39
Życiorys	39
Pytanie	40
14. GRÓB JERZEGO CHMURSKIEGO	40
Życiorys	40
Pytanie	40
15. GRÓB ANNY DYLIKOWEJ	41
Życiorys	41
Pytania	41
16. GRÓB IRENY KASPRZAK	42
Życiorys	42
Pytanie	42
17. GRÓB WŁADYSŁAWY KENIG-OLBROMSKIEJ	43
Życiorys	43
Pytania	44
18. GRÓB ZBIGNIEA JAŚNIEWICZA	45
Życiorys	45
Pytania	45

19. GRÓB JANA KOPAŁKI.....	46
Życiorys	46
Pytania	46
20. GRÓB MIECZYŚLAWA ŁĘTOWSKIEGO.....	47
Życiorys	47
Pytania	47
21. GRÓB JERZEGO MIECZNIKOWSKIEGO	48
Życiorys	48
Pytania	49
22. GRÓB BARBARY NAZDROWICZ.....	50
Życiorys	50
Pytania	51
23. GRÓB ANTONIEGO OLBROMSKIEGO	52
Życiorys	52
Pytania	54
24. GRÓB FRANCISZKA PFEIFFERA.....	55
Życiorys	55
Pytania	56
25. GRÓB GRYZELDY STUDZIŃSKIEJ	56
Życiorys	56
Pytanie	57
26. GRÓB JANUSZA STAWSKIEGO.....	57
Życiorys	57
Pytania	57
27. GRÓB MARII WOCALOWSKIEJ	58
Życiorys	58
Pytania	59
28. STANISŁAWA WOLSKIEGO.....	60
Życiorys	60
Pytania	60
29. GROBY 17 HARCEREK.....	61
Opis wydarzeń.....	61
Pytania	63
30. GRÓB MARYLI BIEDERMANN	64
Życiorys	64

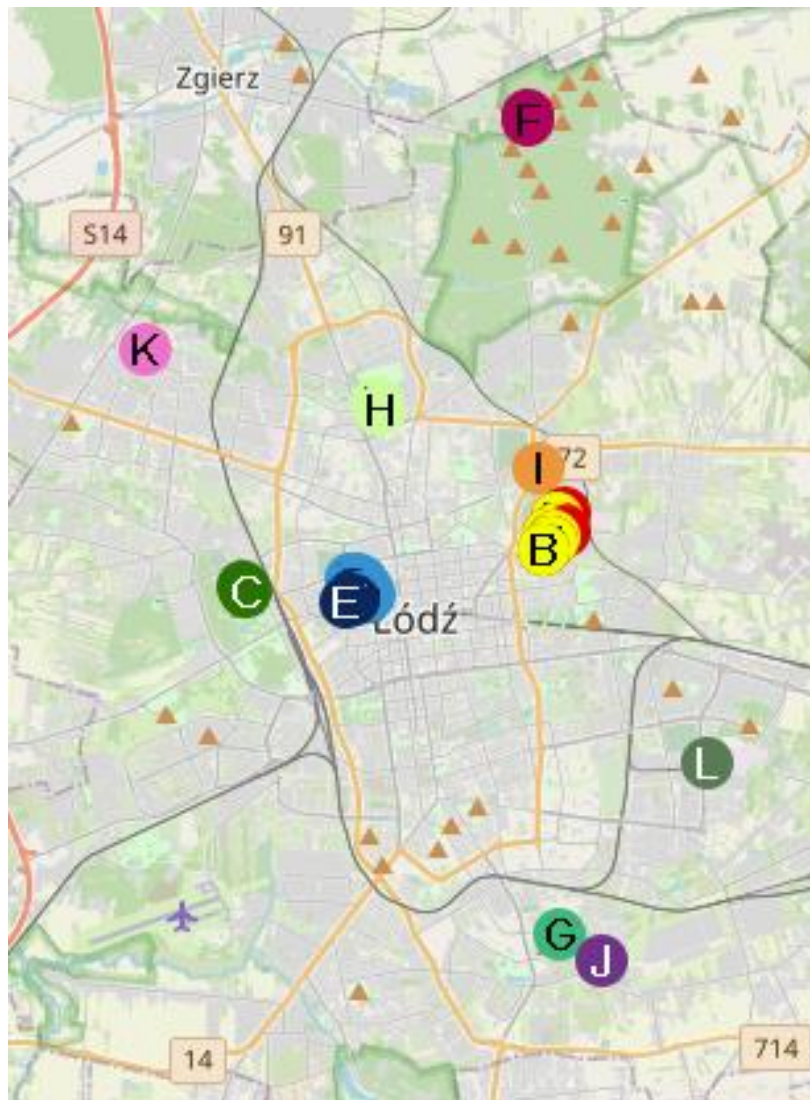
31. GRÓB JANUSZA BOISSÉ	67
Życiorys	67
Pytania	69
32. GRÓB MIROŚŁAWY FERENC.....	70
Życiorys	70
Pytanie	70
33. GRÓB LUCJANA MUSZYŃSKIEGO	71
Życiorys	71
Pytania	72
34. GRÓB JÓZEFA RYMWID-MISIAKA.....	73
Życiorys	73
Pytania	74
35. GRÓB ANTONIEGO PACHNICKIEGO	75
Życiorys	75
Pytania	76
36. GRÓB DANIELA GŁOWACKIEGO.....	77
Życiorys	77
Pytania	78
37. GRÓB ZOFII MĘDRZAK	79
Życiorys	79
Pytania	80
38. GROBY ZAMORDOWANYCH HARCERZY	81
Opis wydarzeń.....	81
Pytania	84
39. GRÓB STEFANA PRZYBYLSKIEGO.....	84
Życiorys	84
Pytanie	84
40. GRÓB GRZEGORZA DĄBROWSKIEGO.....	85
Życiorys	85
Pytanie	85
41. GRÓB JERZEGO STAWSKIEGO	86
Życiorys	86
Pytanie	87

WYKAZ GROBÓW

Lp	Nazwa	Szlak
1.	Grób Anny Burdówny	 Cmentarz Katolicki Doły 3
2.	Grób Tomasza Rostworowskiego	
3.	Grób Bolesława Zajączkowskiego	
4.	Grób Józefa Boguszewskiego	 Cmentarz Komunalny Doły 8 + 3
5.	Grób Haliny Klatkowej	
6.	Grób Tatiany Koryckiej	
7.	Grób Ireny Lepalczyk	
8.	Grób Jerzego Mikuckiego	
9.	Grób Józefa Niewiadomskiego	
10.	Grób Ryszarda Wojciechowskiego	
11.	Grób Elżbiety Wójcikowskiej-Ociepy	 Cmentarz na Mani
12.	Grób Władysławy Matuszewskiej,	
13.	Grób Michała Stasiaka	 Cmentarz Stary Rzymskokatolicki 13 + 9
14.	Grób Jerzego Chmurskiego	
15.	Grób Anny Dylkowej	
16.	Grób Ireny Kasprzak	
17.	Grób Władysławy Kenig-Olbromskiej	
18.	Grób Zbigniewa Jaśniewicza	
19.	Grób Jana Kopalki	
20.	Grób Mieczysława Łętowskiego	
21.	Grób Jerzego Miecznikowskiego	
22.	Grób Barbary Nazdrowicz	
23.	Grób Antoniego Olbromskiego	
24.	Grób Franciszka Pfeiffera	
25.	Grób Gryzeldy Studzińskiej	
26.	Grób Janusza Stawskiego - zdjęcie	
27.	Grób Marii Wocalewskiej	
28.	Stanisława Wolskiego	
29.	Groby 17 harcerek	
30.	Grób Maryli Biedermann	
31.	Grób Janusza Boissé	 Cmentarz Rzymskokatolicki w Łagiewnikach
32.	Grób Mirosławy Ferenc	
33.	Grób Lucjana Muszyńskiego	 Cmentarz św. Franciszka
34.	Grób Józefa Rymwid-Misiaka	
35.	Grób Antoniego Pachnickiego	
36.	Grób Daniela Głowackiego	

Lp	Nazwa	Szlak
37.	Grób Zofii Leszczyńskiej	 Cmentarz św. Rocha
38.	Groby zamordowanych harcerzy	 Cmentarz Żydowski
39.	Grób Stefana Przybylskiego	 Cmentarz Rzymskokatolicki św. Wojciecha
40.	Grób Grzegorza Dąbrowskiego	 Cmentarz Rzymskokatolicki ul. Szczecińska
41.	Grób Jerzego Stawskiego	 Cmentarz św. Anny

USYTUOWANIE CMENTARZY

1. **A** - Cmentarz Katolicki Doły
2. **B** - Cmentarz Komunalny Doły
3. **C** - Cmentarz na Mani
4. **D** - Cmentarz Stary Rzymskokatolicki
5. **E** - Cmentarz Stary Ewangelicko-Augsburski
6. **F** - Cmentarz w Łągownikach
7. **G** - Cmentarz św. Franciszka
8. **H** - Cmentarz św. Rocha
9. **I** - Cmentarz Żydowski
10. **J** - Cmentarz św. Wojciecha
11. **K** - Cmentarz Rzymskokatolicki ul. Szczecińska
12. **L** - Cmentarz św. Anny

MAPY CMENTARZY

Mapy 8 cmentarzy pochodzą z <http://zadbanegroby.com/cmentarze.html>. Źródło każdej z 3 pozostałych podane jest poniżej mapy,

A. CMENTARZ KOMUNALNY DOŁY

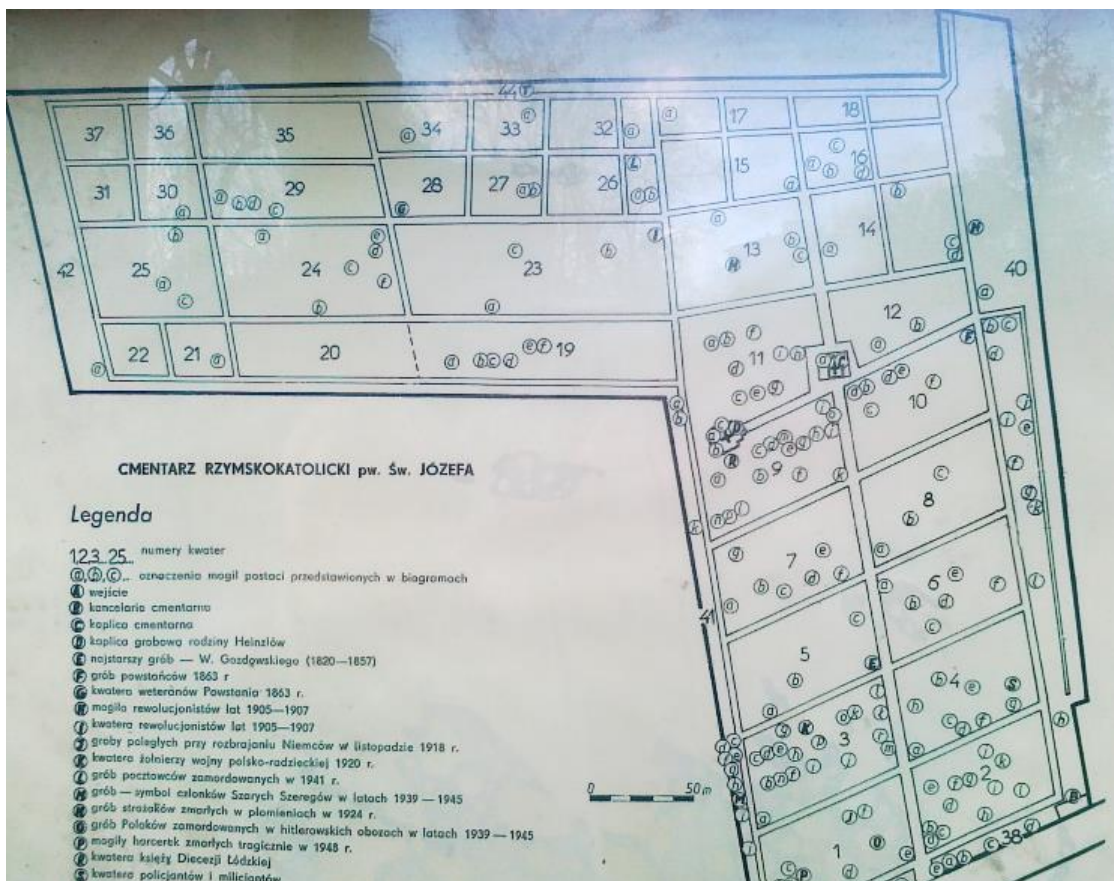
B. CMENTARZ KATOLICKI DOŁY

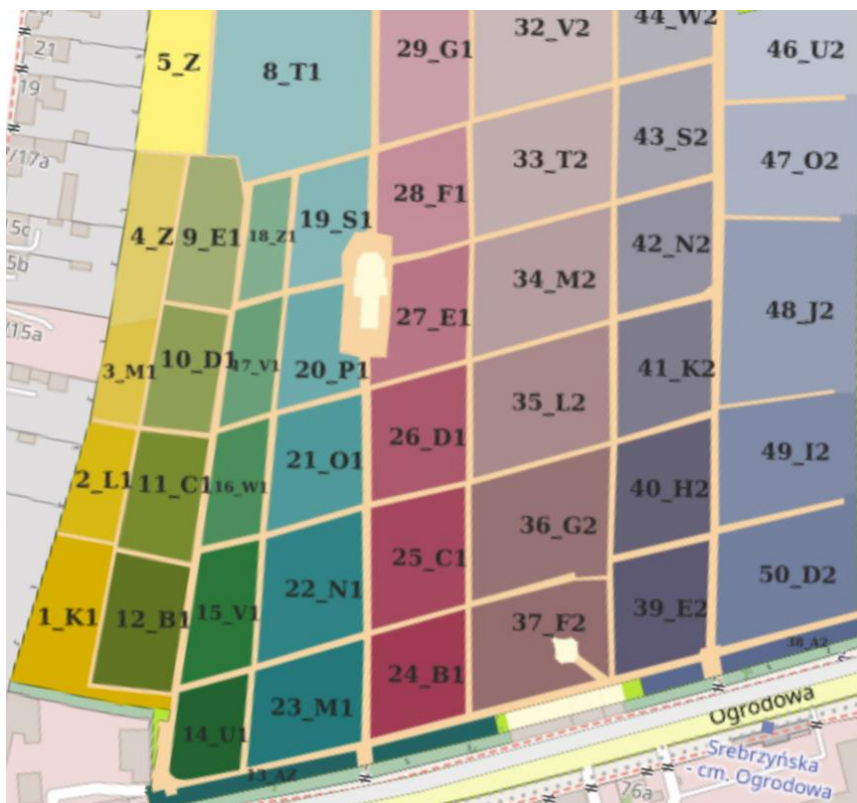
C. CMENTARZ NA MANI

D. CMENTARZ STARY RZYMSKOKATOLICKI

E. CMENTARZ STARY EWANGELICKO-AUGSBURSKI

<https://lodzogrodowa.grobonet.com/mapa/2/>

F. CMENTARZ W ŁAGIEWNIKACH

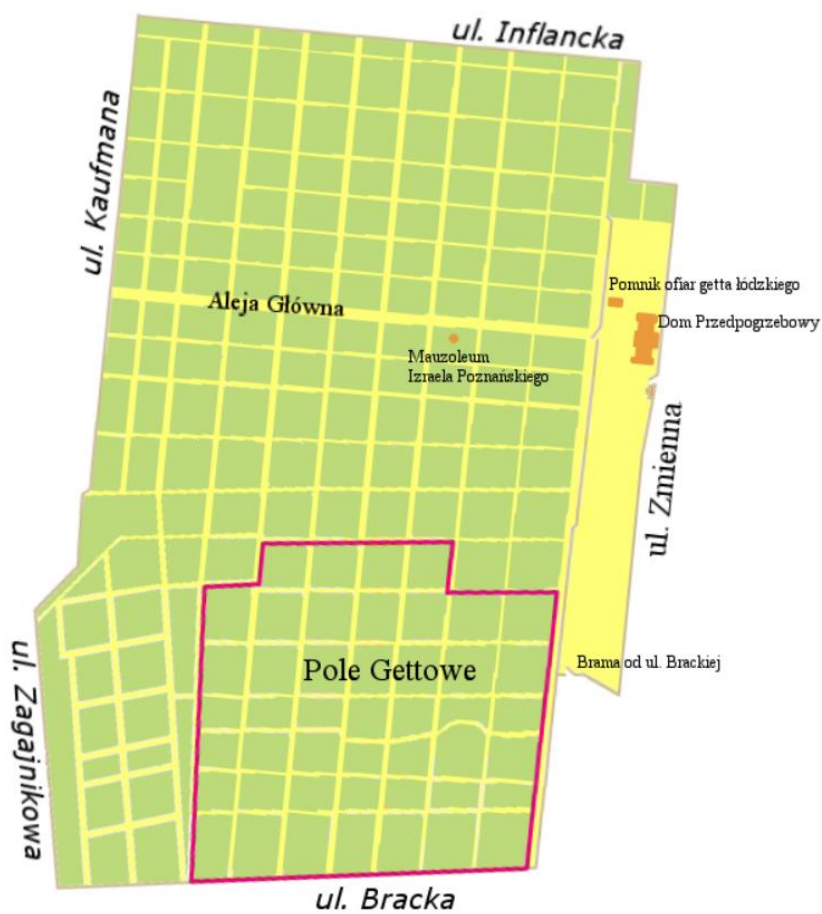

<http://mogily.pl/lagiewniki/plan-cmentarza>

H. CMENTARZ ŚW. ROCHA

I. CMENTARZ ŻYDOWSKI

https://pl.wikipedia.org/wiki/Nowy_cmentarz_%C5%BCydowski_w_%C5%81odzi#/media/Plik:Cmentarz_Zydowski_Lodz_mapa.png

J. CMENTARZ ŚW. WOJCIECHA

K. CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI UL. SZCZECIŃSKA

L. CMENTARZ ŚW. ANNY

ŻYCIORYSY POCHOWANYCH

1. GRÓB ANNY BURDÓWNY

Życiorys

Anna Burdówna (ur. 5 lipca 1911 roku w Łodzi, zm. 1 listopada 2010 roku w Łodzi) – nauczycielka w Polskiej Macierzy Szkolnej, harcerka. W latach 1940–1945 więźniarka obozu koncentracyjnego Ravensbrück, nazywana „Aniołem z Ravensbrück”.

W wieku 12 lat wstąpiła do gimnazjalnej drużyny Związku Harcerstwa Polskiego (ZHP) im. Bałki Wołodyjowskiej. W 1932 roku założyła I Drużynę Harcerską w Konstancynie (obecnie Konstancynów Łódzki). Po ukończeniu Szkoły Instruktorskiej otrzymała stopień podharcemistrzyni. Współpracowała z Referatem Zagranicznym Chorągwi Łódzkiej ZHP, a w latach 1937–1938 uczestniczyła w obozach letnich nad morzem dla dzieci Polonii Belgijskiej.

W 1938 roku podjęła pracę w Macierzy Szkolnej w Wolnym Mieście Gdańsku. W 1938 roku podjęła pracę w Macierzy Szkolnej w Wolnym Mieście Gdańsku.

1 września 1939 roku została aresztowana i przewieziona do gdańskiego więzienia przy ul. Schießstange (obecnie ul. Kurkowa). Stamtąd skierowano ją na kilka tygodni do przymusowych prac polowych (kopanie ziemniaków) w majątku Wyszecino pod Wejherowem. Po wykopkach wróciła do gdańskiego więzienia.

10 kwietnia 1940 została umieszczona w obozie koncentracyjnym dla kobiet w Ravensbrück. Annie nadano numer 3048. Była jedną z pierwszych Polek w obozie. Włączyła się w działalność konspiracyjną, wspierając między innymi tajną drużynę harcerek starszych o kryptonimie „Mury”, powołaną do życia w listopadzie 1941 r., gdzie była funkcijną w zastępie „Cegieł”. Pracując w obozowej kuchni przemycała razem z koleżankami dodatkową żywność i lekarstwa chorym ze szpitala obozowego. Co najmniej raz została za to ukarana pobytom w karcerze. W konspiracji prowadziła z więźniarkami lekcje historii, przekazywała informacje podsłuchane z niemieckiego radia. Podczas ewakuacji większości więźniarek, na polecenie konspiracyjnej organizacji Polek, została w obozie, opiekując się chorymi.

W sierpniu 1945 wróciła do rodzinnej Łodzi, gdzie opiekowała się rodzicami. Za niezłomną postawę w czasie wojny otrzymała od władz oświatowych mieszkanie na ul. Emilii Plater.

Pracowała jako nauczycielka języka polskiego w łódzkich szkołach średnich, będąc również instruktorką ZHP.

13 maja 2009 roku Prezydent Miasta Łodzi Jerzy Kropiwnicki w imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego wręczył Annie Burdównie Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski „za wybitne zasługi dla niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej, za bohaterską postawę w walce o zachowanie tożsamości narodowej, za działalność na rzecz kształtowania moralności i patriotycznej postawy polskiej młodzieży.

Uroczystości odsłonięcia pomnika w Elganowie, poświęconego pamięci polskich nauczycieli Gdańskiej Macierzy Szkolnej zamordowanych przez hitlerowców.

3 maja 2009 roku

Anna Burdówna pośrodku

Piśmiennictwo

<https://pruszczgdanski.naszemiasto.pl/wspomnienie-anna-burdowna-niezwykle-zycie-nauczycielki/ar/c1-3915436>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Anna_Burd%C3%B3wna

https://web.archive.org/web/20071222012835/http://www.trabkiw.ug.gov.pl/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=338&Itemid=66

<https://nekrologi.wyborcza.pl/0,11,,68682,Anna-Burd%C3%B3wna-nekrolog.html>

<https://www.portalpomorza.pl/artukul/48,anna-burdowna-patronka-druzyny-harcerskiej> – szkoła !!!

Pytania

Zawód Anny Burdówny

- nauczyciel
- ekonomista
- lekarz

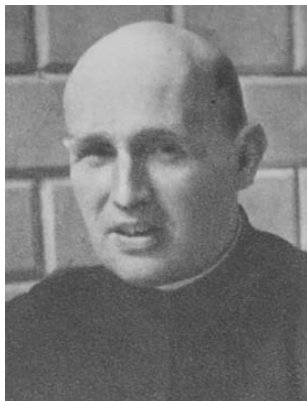
Rok umieszczenia Anny Burdówny w obozie koncentracyjnym dla kobiet w Ravensbrück

- 1940
- 1942
- 1944

Najwyższe odznaczenie przyznane Annie Burdównie ... Orderu Odrodzenia Polski

- Krzyż Kawalerski
- Krzyż Oficerski
- Krzyż Komandorski

2. GRÓB TOMASZA ROSTWOROWSKIEGO

Grobowiec księży Jezuitów w którym pochowany jest o. Tomasz

Życiorys

Tomasz Rostworowski SJ (ur. 9 listopada 1904 w Warszawie, zm. 9 marca 1974 r. w Łodzi) ps. „ksiądz Marek”, „ojciec Tomasz” – polski duchowny, jezuita, muzyk-pedagog, harcerz, żołnierz AK, uczestnik obrony Lwowa i Powstania Warszawskiego, kierownik polskiej sekcji Radia Watykańskiego. Syn muzyka Karola Pawła (1874-1927), brat ekonomisty Stefana Mariana (1907-1981) i oficera Jerzego Mariana (1911-1986).

Okres przed wojną

Do 11. roku życia mieszkał w Warszawie, potem trzy lata spędził w Szwajcarii. W 1923 r. wstąpił do nowicjatu Towarzystwa Jezusowego w Starej Wsi.

Pierwsze śluby złożył w 1925 r. w Nowym Sączu, gdzie studiował filozofię. W czerwcu 1928 r. przyjechał do Wilna i objął stanowisko wychowawcy w konwiktie oraz wykładowcy historii, języka francuskiego, geografii w niższych klasach gimnazjum. Jednocześnie studiował w wileńskim Konserwatorium Muzycznym. Po studiach teologicznych w Kolegium Bobolanum w Lublinie w latach 1932-1935,

23 czerwca 1935 r. przyjął święcenia kapłańskie. Potem przełożeni skierowali go znów do Wilna, gdzie niemal do wybuchu wojny był nauczycielem śpiewu w gimnazjum, kierownikiem małego seminarium, opiekunem teatru szkolnego, orkiestry i chóru. W Lublinie i Wilnie prowadził drużyny harcerskie, w 1937 r. odbył kurs harcmistrzowski i mianowany został - jako pierwszy jezuita - harcmistrzem.

Okres wojny

2 lutego 1941 r. złożył śluby zakonne w Warszawie. Czas okupacji niemieckiej był okresem bardzo żywego apostołstwa o. Tomasza: spowiadał, głosił rekolekcje - w Wielkim Poście 1943 r. przeprowadził aż 18 serii nauk, w 1944 r. - 20.

Ratował Żydów. Włączył się też w działalność Polskiego Państwa Podziemnego. Miał kontakty z wieloma grupami Szarych Szeregów i Harcerstwa Polskiego, brał udział w składaniu przyrzeczeń harcerskich, odbierał przysięgę od nowych żołnierzy Armii Krajowej, organizował skupienia dla młodzieży, prowadził gawędy, koncerty i wieczory pieśni.

Przed wybuchem Powstania Warszawskiego kapelani AK polecieli o. Tomaszowi być w pogotowiu, by mógł nieść pomoc rannym i umierającym na Starym Mieście. Przystąpił do służby pierwszego dnia walk. Z poświęceniem gasił pożary, przenosił rannych i chorych, pocieszał, spowiadał, dysponował na śmierć. Został kapelanem batalionu "Gustaw", a następnie Komendy Głównej AK - miał wtedy stopień podpułkownika.

2 września, wbrew rozkazowi, by razem z oddziałami AK kanałami opuścić Starówkę, o. Tomasz zostaje z rannymi w szpitalu przy ul. Długiej. Zdąży jeszcze udzielić blisko 400 osobom Komunii Św. Na placu Zamkowym Niemcy włączają o. Tomasza do kolumny, która ma iść do obozu w Pruszkowie. Wykorzystując chwilę nieuwagi, kapłan odchodzi od grupy i ukrywa wśród ruin na Mariensztacie. Przez miesiąc będzie żył w piwnicy samotnie jak Robinson. Opuści Warszawę 3 października.

Okres powojenny

Ojciec Tomasz powrócił do pracy rekolekcyjnej w domach zgromadzeń zakonnych, 21 stycznia 1945 r. był z powrotem w zniszczonej Warszawie, by ratować bibliotekę jezuitów.

Na początku 1945 r. został oddelegowany do Łodzi, gdzie został duszpasterzem akademickim. Pełnił tę funkcję do roku 1950, zapewniając łódzkim studentom nie tylko opiekę duchową, ale często również materialną. Do konfesjonału o. Tomasza ustawiały się codziennie długie kolejki, spowiadał nieraz do godz. 22.00. Spalał się w pracy apostołskiej, bo tu szło o rzecz najważniejszą - nie pozwolić bezbożnemu komunizmowi zagarnąć serca młodych ludzi, tworzyć inteligencję katolicką, tak zniszczoną przez obu okupantów podczas wojny. Budować Polskę Chrystusową, a nie ateistyczną. Działał także w Sodalicii Mariańskiej

Po raz pierwszy o. Tomasz został wezwany do UB w grudniu 1947 roku. Kolejne przesłuchanie, w lutym 1949 r., trwało krótko. 21 stycznia 1950 r. ubowcy aresztowali o. Tomasza. 19 marca 1950 r. został przewieziony do Warszawy, do Aresztu Centralnego Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, i osadzony w celi w piwnicy. Tu spędził 11 miesięcy. Ojciec Tomasz wzywany był na przesłuchania ogółem 128 razy. Nie torturowano go fizycznie i nie bito, ale za to znęcano się nad nim moralnie.

Z MBP o. Tomasz został przewieziony do więzienia przy Rakowieckiej, do X pawilonu. Tam oczekiwał na rozprawę przed Wojskowym Sądem Rejonowym, która odbyła się w dniach 30 sierpnia - 6 września 1951 roku. Ojciec Tomasz został skazany na 12 lat więzienia za rzekomą działalność antypaństwową. 21 grudnia 1951 r. o. Tomasz przybył z transportem więźniów do najcięższego więzienia we Wronkach. Był przetrzucany do różnych cel, ale wszędzie wnosił swoją głęboką wiarę. Wspierał psychicznie współwięźniów, umiejętnie pełnił zakazaną posługę kapłańską, spowiadał posługując się alfabetem Morse'a i nawet zdołał skomponować do słów spędzającego z nim mordercze lata współwięźnia Rudnickiego piosenki więzienne.

Do najpiękniejszych należy sześciozwrotkowa pieśń Ojczyzna moja, której pierwsza i ostatnia zwrotka to:

Ojczyzna moja to malowane łąny,
Wierchy szarpiące całunami chmur.
To błękit fali, srebrną pianą tkany,
To czarne hałdy i zielony bór.

Takiej Ojczyzny daj nam dożyć Boże
I znowu klękać w progu naszych chat.
Wiemy, że dobroć Twa rozwalić może,
Gmachы obłudy w pajęczynie krat.

Podtrzymywał współwięźniów na duchu, śpiewając i komponując piosenki, a wśród nich kolędy. Napisał [słowa do kolędy "Hej, Mokotów kolęda!"](#) na melodię: „Witaj, Gwiazdko złota!” skomponowaną przez Zygmunta Noskowskiego. W tej kolędzie napisanej w więzieniu na Mokotowie jest rozpacz, ale i światło nadziei. Ocalił ją od zapomnienia jezuita, ks. Józef Wilczyński.

W monotonne życie więzienne o. Tomasz wnosił humor i dowcip, rozbrajał złe nastroje pieśnią i zabawnymi wierszami, sam układał specjalne więzienne piosenki, które potajemnie nucił z więźniami. Sam często śpiewał taką zwrotkę swojego autorstwa:

Ojciec Gaudenty uczył w kościele,
Jak ważną sprawą mieć w życiu cele,
I posłuchali ojca uczniowie,
Każdy ma celę na Mokotowie.

Z 12 lat więzienia, skróconych na mocy "amnestii" do 8, odsiedział 6 lat i 8 miesięcy. Podejmowane interwencje o wcześniejsze zwolnienie były bezowocne, niezłomny jezuita został zwolniony dopiero 20 września 1956 roku.

W latach 1957-1963 znów był duszpasterzem i katolickiej inteligencji w Łodzi i Lublinie. W 1963 r. wyjechał do Brazylii do chorej matki, a stamtąd do Rzymu do pracy w Polskiej Sekcji Radia Watykańskiego. W 1967 r. został kierownikiem sekcji i pełnił tę funkcję do 1973 roku. Był korespondentem radiowym podczas podróży Pawła VI do Fatimy, Genewy, relacjonował obrady Soboru Watykańskiego II. Przygotowywał rzymskie obchody Milenium Chrztu Polski, z jego inicjatywy powstało też Muzeum Kopernikańskie w Wiecznym Mieście. W 1973 r., po 10 latach o. Tomasz przyjechał do Polski. Miał to być krótki pobyt połączony z jubileuszem 50-lecia życia zakonnego. Nie wrócił już do Rzymu. Schorowany zmarł w 9 marca 1974 r. w Łodzi.

W kościele jezuitów w Łodzi znajduje się tablica pamiątkowa z maską pośmiertną o. Tomasza.

Odznaczenia

- Order Virtuti Militari V klasy
- Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski – pośmiertnie 9 grudnia 2009 r.
- Krzyż Walecznych (dwukrotnie)
- Złoty Krzyż Zasługi z Mieczami

Tablica na grobowcu księży Jezuitów w którym pochowany jest o. Tomasz

Piśmiennictwo

<https://jp2w.pl/pl/16273/0/ojciec-tomasz-rostworowski.html>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Tomasz_Rostworowski

Pytania

Rok mianowania księdza Tomasz Rostworowski harcmistrzem

- 1935
- 1937
- 1939

Podczas Powstania **Warszawskiego** ksiądz Rostworowski **był** kapelanem batalionu "..."

- Gustaw
- Zośka
- Parasol

6 września 1951 roku ksiądz Rostworowski został skazany na ... lat więzienia za rzekomą działalność antypaństwową

- 6
- 9
- 12

3. GRÓB BOLESŁAWA ZAJĄCZKOWSKIEGO

Życiorys

Bolesław Zajączkowski (ur. 26.09.1923 roku w Łodzi, zm. 4 lipca 2007 w Łodzi).

Przed wybuchem wojny działał w 16 Łódzkiej Drużynie Harcerzy im. Kazimierza Puławskiego. W tym okresie utrwalił swoje zainteresowania historią kraju. Czynn timer uczestniczył w Wojnie Obronnej 1939 roku pełniąc służbę przy sztabie Dowódcy Armii Łódź. Z większością łodzian wyruszył 6.09.39 roku bronić stolicy. Po powrocie z Warszawy działał w podziemnej organizacji Legion Wyzwolenia składającej się z harcerzy Bałut. Po wojnie pracownik łódzkiego ośrodka Telewizji Polskiej.

W 1981 roku przechodzi na emeryturę. Od tego czasu cały swój wolny czas poświęca na wyszukiwanie i utrwalenie historii Polski i Związku Harcerstwa Polskiego. W 1982 wstępuje do XIII Łódzkiej Drużyny Harcerskiej, obejmuje funkcję Przewodniczącego Komisji Historycznej Drużyny. Był głównym organizatorem obchodów 60-tej rocznicy powstania Drużyny. Przygotowanie wystawy historycznej Drużyny jest Jego pierwszym dziełem rozpoczynającym szereg inicjatyw i wystaw historycznych. Czynn timer instruktor Komisji Historycznej Komendy Chorągwi Łódzkiej ZHP. Współtwórca Kręgów Instruktorskich im. Andrzeja Małkowskiego w 1980 roku, których celem było wprowadzenie przemian w ówczesnym ZHP. Współtwórca Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej - organizacji, która postanowiła powrócić do tradycyjnych form pracy harcerskiej na drodze odłączenia się od struktur ZHP. Od 1985 roku rozpoczyna inicjowanie projektowana szeregu tablic pamiątkowych. Z powodu braku dostatecznych środków finansowych sam projektuje, wykonuje matryce i prototypy szeregu tablic.

Największym osiągnięciem Druha Bolesława jest geneza historyczna miejsca pamięci kilku tysięcy Polaków zamordowanych i pogrzebanych w zbiorowych mogiłach na terenie Cmentarza Żydowskiego przy ul. Brackiej. Tam też przy pomocy kilku przyjaciół wykonał pomnik z tablicą pamiątkową. Na zlecenie polonii amerykańskiej zaprojektował i wykonał tablicę pamiątkową poświęconą Harcerzom Polskim Zamordowanym W Obozach Koncentracyjnych - umieszczoną w obozie Mathausen. Matrycę w/w tablicy podarował Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Radogoszczu. Od dyrekcji tegoż muzeum otrzymał serdeczne podziękowanie za przygotowanie wystawy zorganizowanej na podstawie własnych zbiorów.

Pogrzeb odbył się na cmentarzu katolickim na Dołach przy ul. Smutnej w Łodzi 9 lipca 2007 roku. W ostatniej drodze towarzyszył sztandar w asyście hm. Pstrąga, hm. Tomaszewskiego, hm. Stalowego, H.O. Bobra i b. stop. Kornela Ławniczaka.

Zdjęcia

Bolesław Zajączkowski - drużynowy 16 ŁDH im. Kazimierza Pułaskiego
Plac Wolności 1945 rok

Pogrzeb Bolesława Zajączkowskiego

Piśmiennictwo

1. <http://www.stalowa.pl/serwer/honor.htm>
2. <http://www.stalowa.pl/serwer/Foto07/Mech/index.htm>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=yAoF2bZXcjY>

Pytania

Funkcja Bolesława Zajączkowskiego w XIII Łódzkiej Drużynie Harcerskiej

- Przewodniczący Komisji Historycznej Drużyny
- Drużynowy
- Zastępca Drużynowego

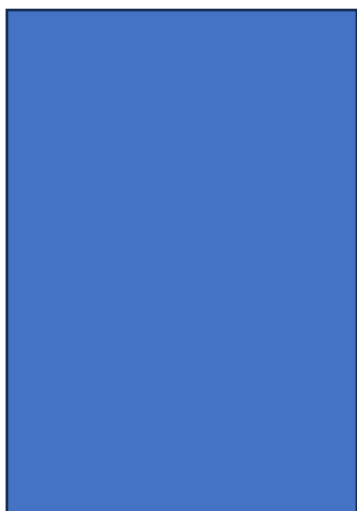
We wrześniu 1939 r. Bolesław Zajązkowski brał udział w obronie...

- Warszawy
- Łodzi
- Modlina

Największym osiągnięciem Bolesława Zajązkowskiego upamiętnienie kilku tysięcy Polaków zamordowanych i pogrzebanych w zbiorowych mogiłach ...

- na terenie Cmentarza Żydowskiego
- na terenie więzienia na Radogoszczy
- w Lesie Łagiewnickim

4. GRÓB JÓZEFA BOGUSZEWSKIEGO

Kwaterna: XXIII Rząd: 24, Grób: 12

Życiorys

Józef Boguszewski ps. *Szczerbiec* (ur. 1 marca 1901 w Warszawie, zm. 14 grudnia 1986 w Łodzi) – polski strażak, harcerz, instruktor pożarnictwa Związku Floriańskiego.

W 1917 wstąpił do harcerstwa i był zastępowym w XIX Warszawskiej Drużynie Harcerskiej im. L. Narbutta, z którą brał czynny udział w rozbrajaniu żołnierzy niemieckich w listopadzie 1918 w Warszawie.

W okresie międzywojennym był instruktorem pożarniczym Związku Floriańskiego, działaczem związkowym, a także inspektorem pożarnictwa Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych w Warszawie. Był współzałożycielem jedynej w Polsce – zakonnej Ochotniczej Straży Pożarnej utworzonej w 1931 r. w Klasztorze Ojców Franciszkanów w Niepokalanowie.

Wykładał także na wielu kursach pożarniczych organizowanych dla uczniów szkół rolniczych, innych szkół zawodowych i słuchaczy seminariów nauczycielskich.

We wrześniu 1939 r. zgłosił się na ochotnika do służby przeciwpożarowej w oblężonej Warszawie. Działał w konspiracji. W Centralnej Szkole Pożarniczej i w Ośrodku Szkoleniowo-Badawczym Społecznej Spółdzielni Pracy w Wawrze prowadził w czasie okupacji wykłady z historii pożarnictwa.

Podczas Powstania Warszawskiego pod pseudonimem Szczerbiec był komendantem Obrony Przeciwlotniczej i Ochrony Przeciwpożarowej, organizował prace ratownicze. w centrum Warszawy.

W 1946 r. został mianowany na stanowisko komendanta Centralnej Szkoły Pożarniczej, którą kierował do 14 marca 1947 r. W latach 1947 – 48 był redaktorem naczelnym wznowionego po wojnie „Przeglądu Pożarniczego” i przez krótki okres „Gazety Strażackiej”. W roku 1950 podjął pracę na stanowisku cywilnym w Zakładach Wedla w Warszawie.

Piśmiennictwo

[https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Boguszewski_\(stra%C5%BCak\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Boguszewski_(stra%C5%BCak))

<https://www.facebook.com/powstanczebiogramy/posts/1899018797022582/>

Pytania

Józef Boguszewski

- strażak
- współzałożyciel Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej
- uczestniczył w akcjach wywiadowczych i małego sabotażu na terenie Obwodu Radomsko AK

5. GRÓB HALINY KLATKOWEJ

Życiorys

Halina Klatkowska z domu **Tagowska** (ur. 4 maja 1924 w Łodzi, zm. 29 sierpnia 1997 tamże) – polski geograf, geomorfolog, badacz czwartorzędu przede wszystkim na Ziemi Łódzkiej, naukowiec, profesor Uniwersytetu Łódzkiego.

Rodzina Haliny Tagowskiej w 1940 r. przeprowadziła się z Łodzi do Warszawy. W ramach tajnego nauczania uzyskała ona w 1943 r. świadectwo dojrzałości, m.in. uczyła ją drużynowa Szarych Szeregów Anna Dylikowa (geografii, biologii i języka francuskiego). Następnie rozpoczęła studia geograficzne na tajnym Uniwersytecie Warszawskim pod kierunkiem prof. Stanisława Lencewicza.

Brała udział w ruchu oporu, działając w harcerskiej służbie łączności, zorganizowanej przez Armię Krajową (AK) i Szare Szeregi. Podczas powstania warszawskiego została ranna 13 września 1944.

Przez całą okupację ukrywała u siebie swoją żydowską koleżankę szkolną.

W latach 1981-1995 pełniła funkcję kierownika Zakładu (potem Katedry) Badań Czwartorzędu Uniwersytetu Łódzkiego, w latach 1982-1990 pełniła funkcję dyrektora Instytutu Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska.

Piśmiennictwo

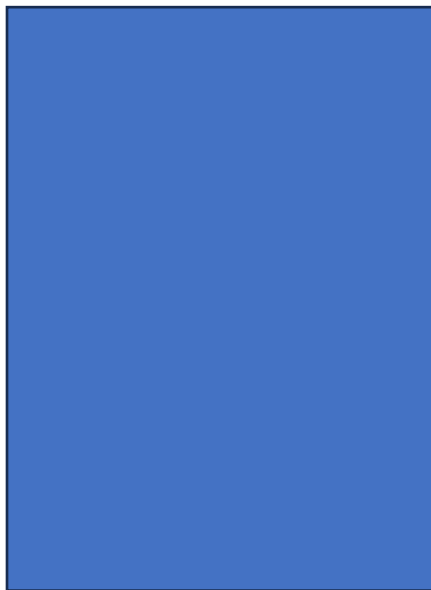
1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Halina_Klatkowska
2. Zeszyt 22 Sylwetki Łódzkich Uczonych Profesor Halina Klatkowska (1995)
3. https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/78245/jackowski_et-al_geografia_polska_i_geografowie_2019.txt?sequence=3&isAllowed=y

Pytania

Halina Klatkowska

- badaczka czwartorzędu przede wszystkim na Ziemi Łódzkiej
- mikrobiolog
- założycielka Olimpiady Geograficznej

6. GRÓB TATIANY KORYCKIEJ

Życiorys

Zmarła 16.09.2022 r

Przez ostatnie wiele lat była instruktorką Komisji Historycznej Chorągwi Łódzkiej.

Piśmiennictwo

<https://lodzka.zhp.pl/odeszla-hm-tatiana-korycka/>

Pytania

Tatiana Korycka była ...

- członkiem Komisji Historycznej Chorągwi Łódzkiej ZHP
- komendantką Chorągwi Łódzkiej ZHP
- komendantką Łódzkiej Chorągwi Harcerek

7. GRÓB IRENY LEPALCZYK

Życiorys

Irena Lepalczyk (ur. 1 października 1916 w Smoleńsku, zm. 26 maja 2003 w Łodzi) – polska pedagog. Profesor dr hab. nauk humanistycznych o specjalności pedagogika społeczna. Studentka i współpracownica Heleny Radlińskiej – kontynuatorka jej myśli naukowej. Doktor honoris causa Uniwersytetu Łódzkiego. Współtworzyła szkołę myślenia społeczno-pedagogicznego w środowisku akademickim w Polsce.

Dzieciństwo oraz młodość spędziła w Warszawie. W roku 1935 zdała maturę, a w 1937 rozpoczęła studia historyczne na Uniwersytecie Warszawskim. Studia przerwała w 1938 roku angażując się, poza pracą dorywczą, w działalność harcerską – prowadziła 14. Warszawską Żeńską Drużynę Harcerek „Biała” działającą przy gimnazjum im. Królowej Jadwigi. Po wybuchu II wojny światowej jako harcerka opiekowała się osieroconymi dziećmi oraz uchodźcami. W 1942 roku została komendantką hufca „Grzybów”, przystąpiła do Wojskowej Służby Kobiet oraz rozpoczęła naukę na kursie pedagogicznym prowadzonym przez siostry urszulanki, nad którym opiekę sprawowała Helena Radlińska. W latach 1943–1944 prowadziła Ognisko Prewencyjne Rady Głównej Opiekuńczej. Po zakończeniu kursu, za namową Heleny Radlińskiej, Irena Lepalczyk rozpoczęła naukę w tajnej Sekcji Społeczno-Oświatowej Wydziału Pedagogicznego Wolnej Wszechnicy Polskiej.

Po zakończeniu działań wojennych kontynuowała naukę na Uniwersytecie Łódzkim uzyskując magisterium z filozofii w zakresie pedagogiki społecznej (1946). Po zakończeniu studiów pozostała na uniwersytecie jako asystent w Zakładzie Pedagogiki Społecznej. W 1947 roku wyjechała na półroczne stypendium do Belgii. W grudniu 1949 roku została zwolniona z przyczyn politycznych z pracy na uniwersytecie, co jednak nie przeszkodziło jej napisać (na podstawie doświadczeń zebranych w Brukseli) pracę doktorską i obronić ją w 1950 roku, uzyskując stopień doktora[2]. Po zwolnieniu z uniwersytetu pracowała w Ośrodku Szkolenia Pracowników Socjalnych w Łodzi, a po jego likwidacji w Bibliotece im. Ludwika Waryńskiego w Łodzi. Po ponownym otwarciu Katedry Pedagogiki Społecznej powróciła, w 1961 roku, do pracy na Uniwersytecie Łódzkim.

W 1970 uzyskała stopień doktora habilitowanego[2], w 1971 została docentem, a w 1972 roku przejęła od Aleksandra Kamińskiego kierownictwo Katedry Pedagogiki Społecznej UŁ. W latach 1973–1977 była kierownikiem Międzywydziałowego Studium Kulturalno-Oświatowego UŁ. Była również członkiem Rady Upowszechniania Nauki Polskiej Akademii Nauk. W roku 1980 uzyskała tytuł profesora nauk humanistycznych.

W roku 1987 przeszła na emeryturę. Od 2005 roku Łódzkie Towarzystwo Naukowe przyznaje Nagrodę im. Profesor Ireny Lepalczyk za prace badawcze z zakresu pedagogiki społecznej.

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Irena_Lepalczyk

Pytania

Najwyższa funkcja Ireny Lepalczyk w hufcu "Grzybów" w 1942

- Komendantka
- Zastępczyni Komendantki
- Drużynowa

*

Zawód jaki zdobyła Irena Lepalczyk w czasie studiów

- pedagog społeczny
- prawnik
- ekonomista

Irena Lepalczyk na Uniwersytecie Łódzkim pełniła funkcję

- kierownika katedry
- dziekana
- prorektora

8. GRÓB JERZEGO MIKUCKIEGO

Kwatera: VIII Rząd: 25, Grób: 6

Życiorys

Jerzy Antoni Leon Mikucki (ur. 12 stycznia 1930 w Warszawie, zm. 15 października 2009 w Łodzi) – polski mikrobiolog, nauczyciel akademicki i działacz społeczny. Podczas II wojny światowej członek grupy *Zawiszaków* - organizacji młodszych harcerzy powstałej przy boku Szarych Szeregów.

Po zakończeniu wojny harcerz VIII Warszawskiej Drużyny Harcerskiej im. Kazimierza Pułaskiego oraz działacz harcerski w Łodzi

W latach 1973–2000 kierował Zakładem Mikrobiologii Farmaceutycznej, w latach 1992–1997 był kierownikiem Katedry Mikrobiologii Wydziału Lekarskiego, a w latach 1997–2000 kierował Międzywydziałową Katedrą Mikrobiologii.

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_Antoni_Mikucki
2. https://www.myheritage.pl/names/jerzy_mikucki
3. Zeszyt 122 Sylwetki Łódzkich Uczonych Profesor Jerzy Mikucki (2016)

Pytania

Jerzy Mikucki

- badacz czwartorzędu przede wszystkim na Ziemi Łódzkiej
- mikrobiolog
- założyciel Olimpiady Geograficznej

9. GRÓB JÓZEFA NIEWIADOMSKIEGO

Życiorys

Józef Stanisław Niewiadomski (ur. 2 stycznia 1933 w Łodzi, zm. 7 sierpnia 2019 tamże) – polski polityk, prezydent Łodzi w latach 1978–1985, minister budownictwa, gospodarki przestrzennej i komunalnej w latach 1985–1986.

Od 1945 należał do Związku Młodzieży Polskiej (był m.in. wiceprzewodniczącym Zarządu Dzielnicowego Łódź Śródmieście), a od 1951 do Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. W latach 1954–1955 pracował w szkolnictwie, był także związany z harcerstwem jako zastępca komendanta (1957–1963) i komendant (1968–1970) Chorągwi Łódzkiej Związku Harcerstwa Polskiego.

Od 12 listopada 1985 do 17 lipca 1986 był ministrem budownictwa, gospodarki przestrzennej i komunalnej w rządzie Zbigniewa Messnera.

W latach 1977–1978 był wiceprezydentem, a w okresie 1978–1985 pełnił obowiązki prezydenta Łodzi i wojewody łódzkiego.

W latach 1983-1988 Sekretarz Generalny Rady Obywatelskiej Budowy Pomnika Szpitala Centrum Zdrowia Matki Polki.

W 1990 przystąpił do Sojuszu Lewicy Demokratycznej. W latach 2002–2006 sprawował mandat radnego Łodzi. Od 24 lutego 2010 do listopada 2010 był ponownie radnym miejskim.

Anna Kulik, wieloletnia redaktor Dziennika Łódzkiego, przeprowadziła z Józefem Niewiadomskim wywiad rzekę. Wydała go w formie książki.

Odnaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Pochowany w Alei Zasłużonych Cmentarza Komunalnego Doły.

Zdjęcia

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Niewiadomski
2. <https://dzienniklodzki.pl/jak-wyglada-pomnik-jozefa-niewiadomskiego-wszystkich-swietych-na-lodzkich-dolach/gh/c1-14549137>
3. <https://lodz.naszemiasto.pl/jozef-niewiadomski-nie-zyje-byl-prezydentem-lodzi-i/ga/c1-7288441/zd/45401519>

Pytania

Najwyższa funkcja Józefa Niewiadomskiego w Chorągwi Łódzkiej Związku Harcerstwa Polskiego

- Zastępca Komendanta
- Komendant
- Przewodniczący Komisji Historycznej

Józef Niewiadomski w latach 1978–1985 był ...

- prezydentem Łodzi
- wiceprezydentem Łodzi
- radnym miejskim

Najwyższe odznaczenie jakie otrzymał Józef Niewiadomski

- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski
- Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski
- Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski

10. GRÓB RYSZARDA WOJCIECHOWSKIEGO

Kwaterna: XXVIII Rząd: 16 Grób: 10

Życiorys

Ryszard Feliks Wojciechowski (ur. 18 sierpnia 1932 w Łodzi, zm. 8 kwietnia 2012, tamże) – polski działacz antykomunistyczny, harcmistrz oraz radny Rady Miejskiej w Łodzi (1990–1993). Wojciechowski w latach 1943–1950 i 1956–1964 działał w harcerstwie. W 1954 ukończył Wieczorową Szkołę Inżynierską.

W 1956 został harcmistrzem, należał do Kręgu Instruktorów Mieczysława Bema.

Od 1951 do 1981 pracował w łódzkich przedsiębiorstwach, w latach 1951–1955 pracował w łódzkim Przedsiębiorstwie Budownictwa Miejskiego, następnie do 1964 w Przedsiębiorstwie Budownictwa Przemysłowego, w latach 1965–1978 w Przedsiębiorstwie Budownictwa Przemysłu Maszynowego.

W latach 1978–1981 pracował w Bełchatowsko-Pomorskim Kombinacie Budowy Elektrowni w Bełchatowie, jednocześnie od 1977 zajmując się kolportażem prasy niezależnej.

Od 1980 był współorganizatorem Komitetu Założycielskiego i wiceprzewodniczącym Komitetu Założycielskiego „Solidarność” w Dyrekcji Budowy Szczerców w BPKBE w Bełchatowie. W latach 1980–1981 był członkiem Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego „Ziemia Łódzka”. Od maja 1981 był delegatem na I Walne Zebranie Delegatów Regionu Ziemia Łódzka oraz członkiem Zarządu Regionalnego. W 1981 był współorganizatorem i wiceprzewodniczącym Delegatury Zarządu Regionalnego Ziemia Łódzka w Bełchatowie, gdzie odpowiadał za organizację akcji strajkowych. W październiku 1981 był współorganizatorem i członkiem „gabinetu cieni” Zarządu Regionalnego na wypadek wprowadzenia stanu wojennego. Po 13 grudnia z Ryszardem Patzerem, Januszem Kenicem i Markiem Krakusem współorganizował Tajny Tymczasowy Zarząd Regionu, w ramach którego odpowiadał za sprawy organizacyjne, pomoc prawną dla represjonowanych i organizację manifestacji. W 1982 był współzałożycielem, wydawcą oraz drukarzem pisma „Biuletyn Informacyjny Solidarność Region Ziemi Łódzkiej”, a także współorganizował manifestacje solidarnościowe w Łodzi. W latach 1987–1988 współtworzył Niezależny Ruch Kombatantów AK, a w 1988 współzałożył Towarzystwo Gospodarcze w Warszawie i jego oddział w Łodzi – był członkiem jego zarządu.

W czerwcu 1989 był sygnatariuszem deklaracji powołania ZHP-1918. Współtworzył Łódzkie

Porozumienie Obywatelskie oraz Poleskie Porozumienie Obywatelskie. W latach 1990–1993 był radnym Miasta Łodzi. W okresie od 1990 do 1992 był członkiem ZChN, a także członkiem jego zarządu w Łodzi. W latach 1992–1994 był współzałożycielem i członkiem Zarządu Ruchu Chrześcijańsko-Narodowego Akcja Polska, następnie Ruchu dla Rzeczypospolitej. Od 2006 był członkiem PiS.

Został pochowany w alei zasłużonych na cmentarzu Katolickim Doły w Łodzi

Piśmiennictwo

1. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Ryszard_Wojciechowski_\(1932%E2%80%932012\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Ryszard_Wojciechowski_(1932%E2%80%932012))
2. <http://www.piatek.org.pl/archiwum/2012/120412.php>

Pytania

Stopień instruktorski Ryszarda Wojciechowskiego

- harcmistrz
- podharcmistrz
- przewodnik

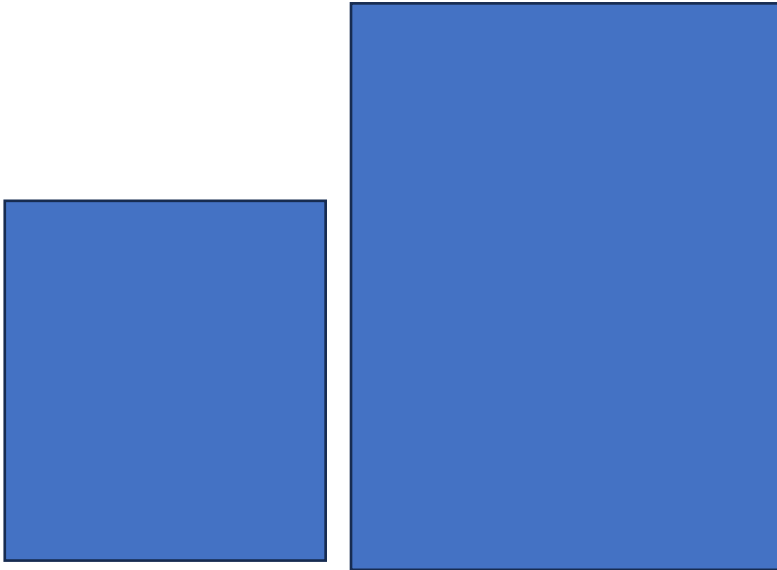
Zawód Ryszarda Wojciechowskiego ...

- inżynier
- prawnik
- ekonomista

Ryszard Wojciechowski współtworzył ...

- Światowy Związek Żołnierzy AK
- Niezależny Ruch Kombatantów AK
- Stowarzyszenie Szare Szeregi

11. GRÓB ELŻBIETY WÓJCIKOWSKIEJ-OCIEPY

Życiorys

Zmarła 21 lutego 2011 roku

W Hufcu ZHP Łódź Bałuty "Promienistych" przeszła przez wszystkie szczeble harcerskiej służby od zucha, harcerki 54. ŁDH-ek, drużynowej, szczepowej, członka Rady Hufca do komendanta hufca.

W latach 1974-1978 Komendantka Chorągwi Łódzkiej ZHP.

Piśmiennictwo

<https://www.nekrologi.net/kondolencje/elzbieta-wojcikowska-ociepa/8650782>

Pytania

Elżbieta Wojciechowska-Ociepa była ...;

- członkiem Komisji Historycznej Chorągwi Łódzkiej ZHP
- komendantką Chorągwi Łódzkiej ZHP
- komendantką Łódzkiej Chorągwi Harcerek

12. GRÓB WŁADYSŁAWY MATUSZEWSKIEJ

Życiorys

Władysława Matuszewska, ps. „druhá Władka” (ur. 28 listopada 1908, zm. 1999 w Łodzi) – pedagog, harcmistrz, komendantka Chorągwi Łódzkiej Związku Harcerstwa Polskiego. Przed II wojną światową kierowała pracą Chorągwi Łódzkiej ZHP z racji urlopu hm. Anny Dylkowej. Podczas okupacji hitlerowskiej została komendantką Pogotowia Harcererek w Łodzi; harcerki pomagały więźniom w Radogoszczu, kolportowały prasę, pełniły rolę kurierek. Wywieziona do żeńskiego obozu koncentracyjnego w Wolfen, gdzie prowadziła tajne nauczanie dla Polek. Następnie deportowana do obozu Ravensbrück. Po wyzwoleniu obozu w 1945 ewakuowana z Ravensbrück do Szwecji. W Doverstorp w Szwecji utworzyła drużynę harcerską „Wędrownie Ptaki”, składającą się z 40 dziewcząt w wieku od 14 do 20 lat. W latach 1945 – 1968 pracowała – najpierw w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 8, a następnie w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 105, której po kilku latach została kierowniczką. W październiku 1945, objęła w marcu 1946 Komendę Chorągwi ZHP w Łodzi. Po reaktywowaniu polskiego harcerstwa (1956) pełniła w latach 1957–61 funkcję komendantki Chorągwi Łódzkiej ZHP. Przez wiele lat kierowała referatem Nieprzetartego szlaku ZHP w Łodzi, skupiającego drużyny harcerzy niepełnosprawnych w szkołach specjalnych. Laureatka Nagrody Miasta Łodzi w 1984: „nagroda za szczególne osiągnięcia społeczne i w działalności harcerskiej i oświatowej”. Była wielokrotnie odznaczana i nagradzana, w tym m.in.: Medalem Zwycięstwa i Wolności, Medalem za Udział w Wojnie Obronnej 1939 roku, Krzyżem Oświęcimskim, a także Krzyżami za zasługi dla ZHP: srebrnym, Złotym oraz z Rozetą i Krzyżami, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Była członkiem Okręgu Łódź Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej. Jest patronką 61 Łódzkiej Drużyny Harcererek im. hm. Władysławy Matuszewskiej.

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/W%C5%82adys%C5%82awa_Matuszewska
2. <http://obserwatoriumedukacji.pl/dzien-wspomnien-o-tych-ktorzy-odeszli-wladyslawa-matuszewska/>
3. https://kpsc.umk.pl/Content/252976/Matuszewska_W%C5%82adys%C5%82awa_5210_WSK.pdf

Pytania

Najwyższa funkcja Władysławy Matuszewskiej w Chorągwi Łódzkiej ZHP

- Komendantka
- Zastępczyni Komendantki
- Przewodnicząca Komisji Historycznej

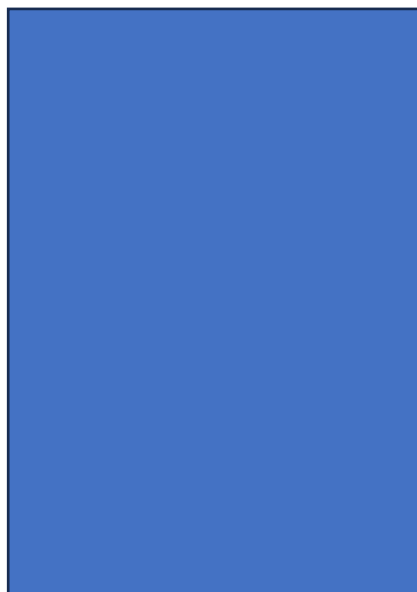
Władysława Matuszewska podczas wojny była więziona w obozie koncentracyjnym ...

- Ravensbrück
- Majdanek
- Oświęcim - Brzezinka

Władysława Matuszewska po wojnie pracowała jako ...

- nauczycielka
- ekonomistka
- pielęgniarka

13. GRÓB MICHAŁA STASIAKA

Kwatera 12 Linia 8 Grób 23

Życiorys

Michał Stasiak (ur. 1982, zm. 10 lutego 2014 roku) .

Harcerz Rzeczypospolitej, komendant Łódzkiej Chorągwi Harcerzy w latach 2010-2012, wieloletni drużynowy XV Łódzkiej Drużyny Harcerzy – najstarszej w Polsce drużyny harcerskiej noszącej imię Andrzeja Małkowskiego, założyciel 3 Łódzkiej Drużyny Harcerzy, drużynowy XV Łódzkiej Drużyny Wędrowników. Hufcowy Łódzkiego Hufca Harcerzy „Szaniec”.

Komendant wielu kursów: zastępowych, drużynowych harcerskich i wędrowniczych, przewodnikowskiego i podharcemistrzowskiego. Współtwórca łódzkich kursów metodycznych SkoleM. Kanclerz Kapituły Harcerza Rzeczypospolitej Łódzkiej Chorągwi Harcerzy. Wychowawca wielu pokoleń harcerskich i instruktorskich.

Historyk z zawodu i z pasji, pracownik łódzkiego oddziału IPN, doktorant na Wydziale Filozoficzno-Historycznym, miłośnik badań historycznych.

Piśmiennictwo

<https://nekrologi.wyborcza.pl/0,11,,258628,Micha%C5%82-Stasiak-nekrolog.html>

<https://zhr.pl/2014/02/13/hm-michal-stasiak-odszedl-na-wieczna-warte/>

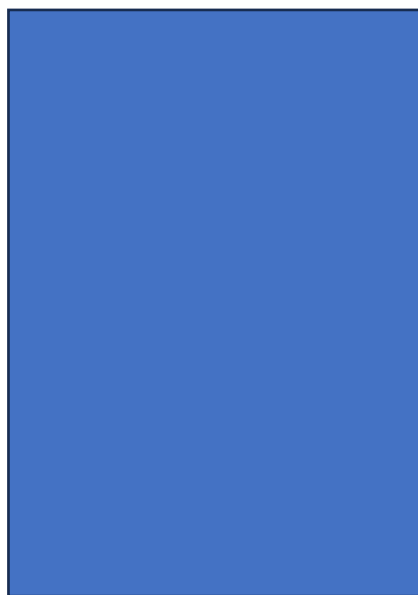
https://issuu.com/harcerzezhr/docs/biuletyn_gkhy_02.2014_1

Pytanie

Michał Stasiak

- drużynowy XV Łódzkiej Drużyny Wędrowników
- komendant Szczepu im. gen. Dywizji Tadeusza Kutrzeby
- instruktor szczepu 58. Łódzkich Wodnych Drużyn Harcerskich

14. GRÓB JERZEGO CHMURSKIEGO

Kwatera 8 Front 6 Rząd 18

Życiorys

Jerzy Chmurski (ur. , zm. 11 kwietnia 2016)

W czasie II Wojny Światowej służył w Szarych Szeregach.

Po wojnie był instruktorem Komendy Chorągwi Łódzkiej i członkiem Stowarzyszenia Szarych Szeregów.

Przez 16 lat pełnił funkcję Komendanta Szczepu im. gen. dywizji Tadeusza Kutrzeby w 73 Szkole Podstawowej na ul. Harcerskiej w Łodzi.

Dał się poznać jako charyzmatyczny, zawsze pogodny i uśmiechnięty.

Piśmiennictwo

<https://lodzbaluty.zhp.pl/?paged=5&author=17>

Pytanie

Jerzy Chmurski

- drużynowy XV Łódzkiej Drużyny Wędrowników
- komendant Szczepu im. gen. Dywizji Tadeusza Kutrzeby
- instruktor szczepu 58. Łódzkich Wodnych Drużyn Harcerskich

15. GRÓB ANNY DYLIKOWEJ

Życiorys

Anna Dylikowa, także: **Anna Dylik**; (ur. 1 maja 1912 w Krakowie, zm. 29 września 2000 w Łodzi) – polska geograf i geomorfolog..

W latach 1937–1939 komendantka żeńskiej komendy łódzkiej chorągwi harcerek ZHP.

Od stycznia 1940 r. brała czynny udział w tajnym nauczaniu w stolicy. Początkowo pracowała z niewielkimi grupami młodzieży warszawskiej, z czasem - wspólnie z mężem - podjęła tajne nauczanie na poziomie klasy trzeciej dla swoich uczennic z Łodzi, które dość licznie mieszkały w stolicy. Uczyła je geografii, biologii i języka francuskiego, zaś Jan Dylik matematyki i fizyki. Wśród uczennic były m.in.: Halina Tagowska (późniejsza Halina Klatkowska, prof, geografii UŁ) i Bronisława Kopczyńska (po wojnie Bronisława Jaworska, prof, etnografii UŁ). Kursy te były prowadzone do lipca 1944 r.

Równolegle Dylikowa pełniła funkcję drużynowej w Szarych Szeregach.

W latach 1975–1982 dyrektor Instytutu Geografii UŁ. Członek Łódzkiego Towarzystwa Naukowego oraz Polskiego Towarzystwa Geologicznego. Przewodnicząca Zgromadzenia Głównego Polskiego Towarzystwa Geograficznego (1981–1990). Założycielka Olimpiady Geograficznej (1974) i długoletnia (aż do śmierci) przewodnicząca Komitetu Głównego Olimpiady.

Piśmiennictwo

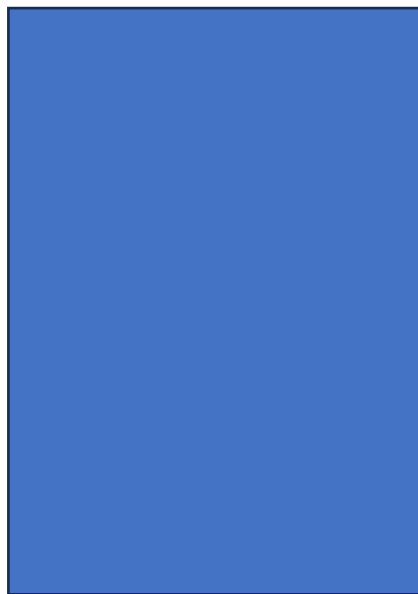
1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Anna_Dylikowa
2. <https://www.olimpiadageograficzna.edu.pl/>
3. Zeszyt 2 Sylwetki Łódzkich Uczonych Profesor Anna Dylikowa (1992)
4. https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/78245/jackowski_et-al_geografia_polska_i_geografowie_2019.txt?sequence=3&isAllowed=y

Pytania

Ann Dylikowa

- badaczka czwartorzędu przede wszystkim na Ziemi Łódzkiej
- mikrobiolog
- założycielka Olimpiady Geograficznej

16. GRÓB IRENY KASPRZAK

Kwatera 23A Rząd 8 Grób 5

Życiorys

Irena Kasprzak (ur. ok. [1929](#), zm. [14 października 2010](#)) – harcmistrzyni, nauczycielka biologii w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 105.

Pełniła funkcję komendanta Ośrodka Harcerskiego Drużyn „Nieprzetartego Szlaku”.

Dwukrotnie wyróżniona została nagrodą ministra oświaty i wychowania, a także Medalem KEN. Odznaczona Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Piśmiennictwo

<https://bc.wbp.lodz.pl/dlibra/publication/55078/edition/52611/content>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Irena_Kasprzak

Pytanie

Irena Kasprzak

- komendant Ośrodka Harcerskiego Drużyn „Nieprzetartego Szlaku”
- członek 52. Żeńskiej Drużyny Harcerek im. Klaudyny Potockiej w Warszawie
- instruktorka Hufca ZHP Łódź - Górna

17. GRÓB WŁADYSŁAWY KENIG-OLBROMSKIEJ

Życiorys

Władysława Keniżanka–Olbromska, właśc. Władysława Kenig-Olbromska (ur. 11 czerwca 1900 w Łodzi, zm. 29 listopada 1976) – harcmistrzyni, nauczycielka, komendantka Wielkopolskiej Chorągwi Żeńskiej, komendantka Łódzkiej Chorągwi Żeńskiej i Łódzkiej Chorągwi Harcerek, komendantka Pogotowia Harcerek Chorągwi Łódzkiej.

W 1917 złożyła przyrzeczenie harcerskie w Okręgluku k. Łodzi na ręce Marii Wocalewskiej. W 1918 została drużynową II Łódzkiej Drużyny Harcerek im. Narcyzy Żmichowskiej. W 1919 została zastępczynią komendantki drużyn łódzkich oraz została przewodniczącą Harcerskiej Pomocy Siostrzanej.

W 1920 przeniosła się do Poznania, gdzie do 1922 była słuchaczką Studium Wychowania Fizycznego przy Uniwersytecie Poznańskim oraz wizytatorką objazdową Chorągwi Wielkopolskiej. Była zaangażowana w plebiscyt na Górnym Śląsku. Była zaangażowana w działalność służb pomocniczych II powstania śląskiego, uczestniczyła w przetrzymaniu broni do oddziałów powstańczych, dostarczała posiłki na linię frontu oraz prowadziła kursy dla śląskich harcerek.

W 1920 została pierwszą komendantką Wielkopolskiej Chorągwi Żeńskiej, a także otrzymała stopień przodownicy, a następnie podharc mistrzyni (późn. równoznaczny ze stopniem harcmistrzyni).

W okresie od 1924 do 1926 była komendantką poznańskiego Hufca Żeńskiego.

W latach 1924–1925 pracowała w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Inowrocławiu, a w latach 1925–1926 w gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Pabianicach, w którym organizowała drużynę harcerek. W 1927 została referentką Chorągwi Śląskiej i Chorągwi Włocławskiej w Głównej Kwaterze Żeńskiej, a także członkinią Komendy Śląskiej Chorągwi Żeńskiej.

Od 1927 do 1932 była komendantką Łódzkiej Chorągwi Żeńskiej i prowadziła obozy przysposobienia wojskowego.

W latach 1932–1933 działała jako referentka opiekunek drużyn w Komendzie Łódzkiej Chorągwi Harcerek. Następnie ponownie od 1935 do 1937 była komendantką Łódzkiej Chorągwi Harcerek. Od 1936 do wybuchu II wojny światowej pracowała w Gimnazjum Janiny Czapczyńskiej w Łodzi oraz była członkinią Zarządu Oddziału Łódzkiego ZHP, a także reprezentowała harcerki w Unii

Polskich Związków Obrońców Ojczyzny. W latach 1937–1939 należała do członków Komendy Łódzkiej Chorągwi Harcerek oraz była drużynową drużyny instruktorskiej.

W 1938 została komendantką Pogotowia Harcerek w Chorągwi Łódzkiej i w trakcie II wojny światowej podjęła współpracę z komendantem okręgu ZWZ, w związku z czym harcerki służyły w łączności, będąc łączniczkami pomiędzy obszarami na terenie III Rzeszy i Generalnego Gubernatorstwa oraz dostarczały paczki i informacje więźniom politycznym.

W 1942 przeniosła się do Warszawy, gdzie pełniła funkcję instruktorki bezpieczeństwa konspiracyjnego w Komendzie Pogotowia Harcerek. Pracowała również w Generalnym Inspektoracie Służby Kobiet. Od 1944 działała w Państwowym Korpusie Bezpieczeństwa, a także uczestniczyła w powstaniu warszawskim, po którym została pojmana i wywieziona do obozu pracy we Wrocławiu.

Po II wojnie światowej zamieszkała w Łodzi, gdzie pracowała jako nauczycielka w XV Liceum Ogólnokształcącym, a następnie w XII Szkole Podstawowej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

W latach 1946–1947 pracowała jako wizytatorka ds. harcerskich w Kuratorium Okręgu Szkolnego, a następnie do 1948 należała do Działu Kształcenia Starszyny Komendy Śląskiej Chorągwi Harcerek.

W 1948 zrezygnowała z działalności w harcerstwie, do której powróciła w 1956. W latach 1957–1958 była kierowniczką Wydziału Obozów i Imprez Masowych Komendy Łódzkiej Chorągwi Harcerstwa, a także dyrektorką Międzyszkolnego Wojewódzkiego Ośrodka Sportowego w parku im. 3 Maja w Łodzi.

Piśmiennictwo

https://pl.wikipedia.org/wiki/W%C5%82adys%C5%82awa_Keni%C5%BCanka%E2%80%93Olbromska

<https://historia-nieznana.blogspot.com/2018/11/odz-harcerstwo-zhp-wadysawa-kenizanka.html>

Pytania

Władysława Kenig-Olbromska złożyła przyrzeczenie harcerskie ręce Marii Wocalewskiej w ... roku

- 1915
- 1917
- 1919

Władysława Kenig-Olbromska była...

- członkiem Komisji Historycznej Chorągwi Łódzkiej ZHP
- komendantką Chorągwi Łódzkiej ZHP
- komendantką Łódzkiej Chorągwi Harcerek

Podczas wojny od ... roku pełniła funkcję instruktorki bezpieczeństwa konspiracyjnego w Komendzie Pogotowia Harcerek

- 1940
- 1942
- 1944

18. GRÓB ZBIGNIEA JAŚNIEWICZA

Życiorys

Zbigniew Jaśniewicz (ur. 1921 w Łodzi, zm. 3 października 2015) – członek Szarych Szeregów i Armii Krajowej, kawaler Orderu Virtuti Militari, Harcmistrz Rzeczypospolitej, pułkownik, doktor nauk medycznych, działacz kombatancki

W czasie polskiej wojny obronnej września 1939 roku brał udział w działaniach wojennych jako ochotnik, a w okresie okupacji niemieckiej był działaczem Szarych Szeregów i członkiem oddziału partyzanckiego Armii Krajowej.

Jako ochotnik w wojnie obronnej we wrześniu 1939 roku był łącznikiem między Starostwem a Sztabem Armii „Łódź”; uczestniczył w obronie Warszawy; skierowany na wschód walczył z Niemcami i Sowieci. Działał w wywiadzie Szarych Szeregów, kolportował prasę konspiracyjną; brał udział w ratowaniu polskich księgozbiorów skazanych przez Niemców na zniszczenie.

W akcji „Burza” walczył w oddziale partyzanckim „Tura” aż do wkroczenia Armii Czerwonej, kiedy wcielony do polowego szpitala Frontu Białoruskiego zmylił trop ścigającej go kieleckiej Bezpieki.

Po wojnie pracował jako [chirurg](#) dziecięcy i lekarz medycyny przemysłowej.

Reaktywował macierzystą 18 Łódzką Drużynę Harcerzy im. Króla Władysława Jagiełły, był skarbnicą wiedzy o Szarych Szeregach, Armii Krajowej, instruktorem harcerskim w stopniu harcmistrza, niekwestionowanym autorytetem w Chorągwi Łódzkiej ZHP im. Aleksandra Kamińskiego.

Był współtwórcą Stowarzyszenia Szarych Szeregów.

Piśmiennictwo

https://pl.wikipedia.org/wiki/Zbigniew_Ja%C5%9Bniewicz

<https://arsenalpamieci.pl/wp-content/uploads/2021/07/DYPLOM-NAGRODA-JASNIEWICZA.pdf>

<https://dzienniklodzki.pl/pogrzeb-zbigniewa-jasniewicz-na-cmentarzu-przy-ogrodowej-w-lodzi-zdjecia/gh/8982047/2>

Pytania

- Zbigniew Jaśniewicz;8046
- pułkownik, doktor nauk medycznych;1
- generał brygady, w powstaniu warszawskim dowódca Grupy Śródmieście Północ – Radwan;0
- komendant Oddziału Bojowego łódzkich harcerzy;0

19. GRÓB JANA KOPAŁKI

Życiorys

Jan Kopałka ps. *Antek, Antek z Woli, Żar, Hanka* (ur. 10 maja 1914 w Warszawie, zm. 8 lipca 1999 w Łodzi) – harcmistrz, sierżant podchorąży Armii Krajowej, komendant Hufca „Wola” Grup Szturmowych.

W 1930 roku został harcerzem 7. Warszawskiej Drużyny Harcerskiej im. gen. Karola Kniaźwicz. Trzy lata później był już drużynowym 7. WDH. Po ukończeniu kursu instruktorskiego mianowany na podharcmistrza.

Od 1940 r. w strukturach Szarych Szeregów w Okręgu Północ Warszawskiej Chorągwi. W latach 1941–1942 brał udział w turnusie tajnej podchorążówki Agricola. Do 1942 r. był komendantem hufca na Woli. Od 3 listopada tego samego roku, po reorganizacji Warszawskiej Chorągwi, pełnił funkcję komendanta Hufca Wola Grup Szturmowych.

W czerwcu 1944 r. został wysłany do Łowicza, by odnowić działalność roju *Łoza*. Był dowódcą udanej akcji uwolnienia aresztowanych żołnierzy Grup Szturmowych z rąk UB i NKWD.

Od 1945 r. mieszkał w Łodzi. Pracował w wielu zawodach i w różnych zakładach, uzyskał tytuł magistra inżyniera chemii. Wykładał na Politechnice Łódzkiej, przez resztę swojej kariery zawodowej uczył chemii w łódzkim Technikum Chemicznym na ul. Tamka.

Piśmiennictwo

https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Kopa%C5%82ka

<https://tygodnikits.pl/bohater-jan-kopalka-zolnierz-szarych-szeregow/ar/3816551#!>

<https://arsenalpamieci.pl/wp-content/uploads/2019/07/md.pdf>

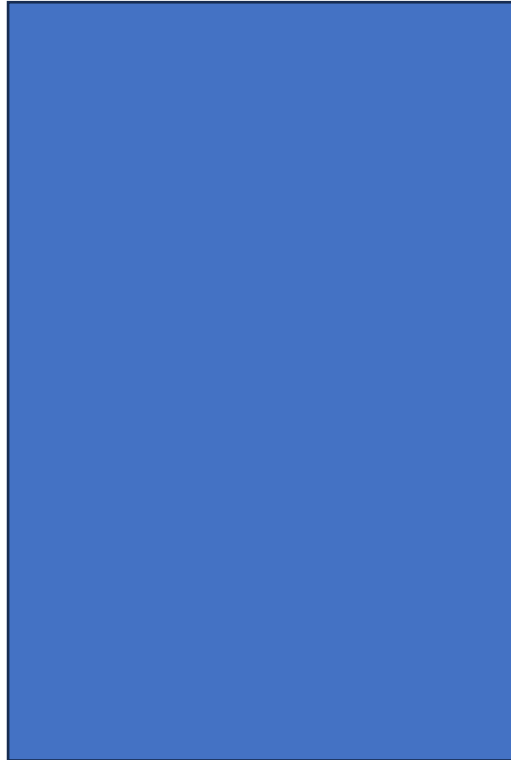
[/wp-content/uploads/2021/07/DYPLOM-NAGRODA-JASNIEWICZA.pdf](https://wp-content/uploads/2021/07/DYPLOM-NAGRODA-JASNIEWICZA.pdf)

Pytania

Jan Kopałka

- komendant Hufca „Wola” Grup Szturmowych
- komendant Chorągwi Łódzkiej Związku Harcerstwa Polskiego
- komendant Hufca Łódzkiego;0

20. GRÓB MIECZYŚŁAWA ŁĘTOWSKIEGO

Kwatera 1-d

Życiorys

Mieczysław Łętowski pseud. „Mały” „Janek”, „Nałęcz” (ur. 1 stycznia 1902 w Warszawie, zm. 27 listopada 1951 w Łodzi),

2 listopada 1939 roku został zastępcą komendy Szarych Szeregów w Łodzi, kierował działalnością harcerzy dla potrzeb ZWZ–AK, utrzymywał bezpośrednie kontakty z szefem sztabu łódzkiego okręgu. Od połowy 1940 do lata z1941 był szefem Biura Informacji i Propagandy ZWZ-AK Okręgu Łódź.

Po przeniesieniu do Warszawy został aresztowany, był więźniem obozów koncentracyjnych Auschwitz i Mauthausen. Uwolniony 5 maja 1945, wrócił do Łodzi i powrocie do Łodzi , gdzie sprawował funkcję komendanta Chorągwi Łódzkiej Związku Harcerstwa Polskiego.

Piśmiennictwo

https://pl.wikipedia.org/wiki/Mieczys%C5%82aw_%C5%81%C4%99towski

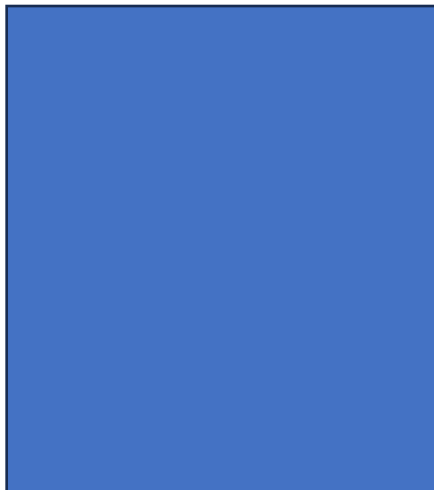
<https://baedekerlodz.blogspot.com/2020/10/ii-wojna-swiatowa-pazdziernik-1940-roku.html>

Pytania

Mieczysław Łętowski

- komendant Hufca „Wola” Grup Szturmowych
- komendant Chorągwi Łódzkiej Związku Harcerstwa Polskiego
- komendant Hufca Łódzkiego

21. GRÓB JERZEGO MIECZNIKOWSKIEGO

Życiorys

Jerzy Miecznikowski ps. „Więciadz” (ur. 29 stycznia 1924 w Łowiczu, zm. 3 czerwca 2011 w Łodzi) – harcmistrz, przewodniczący kręgu KIHAM w Łodzi, współzałożyciel Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej..

Jego pierwszą drużyną harcerską była gromada wilczą przy 10 Mazowieckiej Drużynie Harcerzy im. J.K. Orдона w Łowiczu, do której wstąpił we wrześniu 1933 roku. Przyrzeczenie harcerskie złożył w lipcu 1935 roku.

We wrześniu 1939 roku pełnił służbę w Wojennym Pogotowiu Harcerzy – pomagał m.in. w przygotowywaniu okopów, ochronie mostu przez Bzurę i gaszeniu pożarów.

Od grudnia 1939 r. do stycznia 1945 r. działał w konspiracyjnym harcerstwie, najpierw w Polskiej Organizacji Skautowej, a następnie jako harcerz Szarych Szeregów hufca „Łoza”. Brał udział w szeregu akcji, m.in. niszczenia bimbrowni, obserwacji konfidenta Gestapo – Kobiereckiego, zdobycia broni w Łowiczu i Strugienicach. We wrześniu 1944 roku w ramach akcji „Burza” uczestniczył w rekwizycji bydła w Nieborowie dla zgrupowania AK w Kampinosie.

Był jednym z inicjatorów i uczestników akcji odbicia z więzienia NKWD i UB przy ul. Kurkowej w Łowiczu – dh. Zbigniewa Fereta ps. *Cyfra*. Akcja ta miała miejsce 8 marca 1945 roku^[2], odbyła się bez jednego wystrzału, a w jej wyniku uwolniono 70 więźniów. „Więciadz” był drugim zastępcą dowódcy, Jana Kopalki „Antka”.

Po akcji wyjechał do Gdańska. Rozpoczął tam naukę na kursach przygotowawczych do matury, a razem z przyjaciółmi założył 1 Gdańską Drużynę Harcerzy im. A. Małkowskiego. W tym czasie gromadził też broń, która ukryta została w majątku Dąbrówka koło Starogardu Gdańskiego, należącym do rodziny Kazimierza Chmielewskiego, jednego z uczestników akcji na łowickie więzienie.

Jesienią 1945 r. jako Witold Orłowski razem z Marianem Szymańskim i Mieczysławem Grzybowskiem wyjechał do Gorzowa Wielkopolskiego, gdzie wspólnie z przyjaciółmi tworzył gorzowski hufiec ZHP, w którym od 1947 roku był zastępcą komendanta. Przy liceum, do którego uczęszczał, założył 4 Wodną Drużynę Harcerską.

Zdał maturę w 1947 roku i rozpoczął studia na Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie. Wówczas też związał się z Chorągwią Mazowiecką ZHP.

Został aresztowany w kwietniu 1952 roku, gdy w wyniku donosu zdekonspirowany został skład broni w Dąbrówce. Przez rok przebywał w areszcie Miejskiego Urzędu Bezpieczeństwa w Łodzi

przy ul. Kopernika. Wojskowy Sąd Rejonowy skazał go na 12 lat więzienia. Miecznikowski karę odbywał w Sieradzu, następnie w Goleniowie i Nowogardzie. Na wolność wyszedł w 1955 roku.

Jeszcze przez Zjazdem Łódzkim ZHP rozpoczął pracę z młodzieżą harcerską metodami przedwojennymi. W Hufcu ZHP Łódź-Polesie zainicjował rozwój pierwszych drużyn wodniackich.

W latach 1967–1969 pełnił funkcję zastępcy komendanta hufca.

W 1989 roku został członkiem założycielem Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej^[3], ale już w 1990 r. powrócił do ZHP. Był instruktorem ZHP, m.in. w Komisji Historycznej i Komisji Stopni Instruktorskich Chorągwi Łódzkiej ZHP, a także prezesem Oddziału Łódzkiego Stowarzyszenia Szarych Szeregów.

Oznaczony m.in. Krzyżem Walecznych i Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Piśmiennictwo

https://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_Miecznikowski

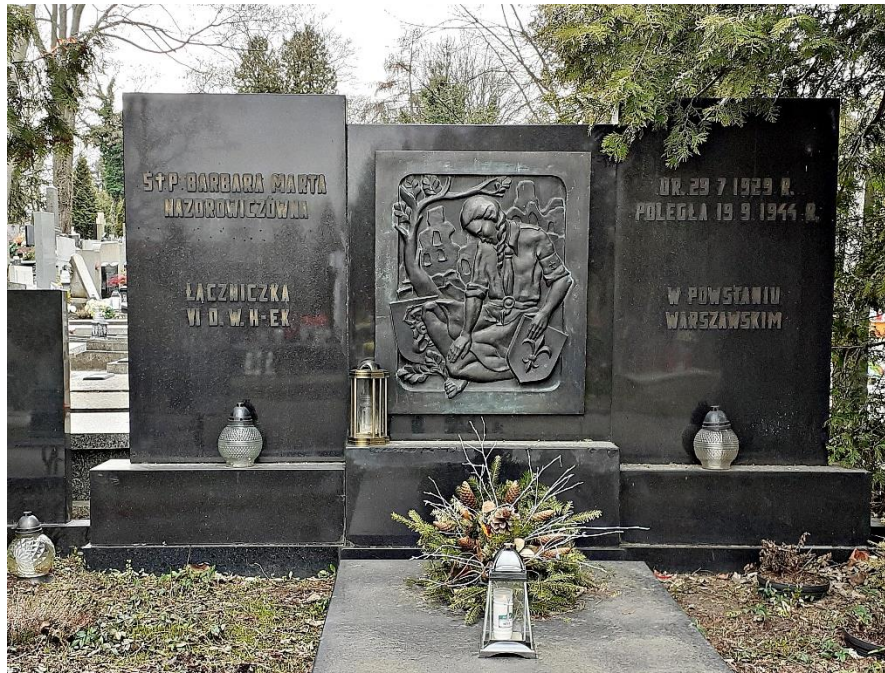
<http://zhp.glowno.org/2011/06/08/odszedl-druh-jerzy-miecznikowski/>

Pytania

Jerzy Miecznikowski

- strażak
- współzałożyciel Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej
- uczestniczył w akcjach wywiadowczych i małego sabotażu na terenie Obwodu Radomsko AK

22. GRÓB BARBARY NAZDROWICZ

Sektor 13 Rząd A - fr/14 A-9 51,7783096 19,4363898

Życiorys

Barbara Maria Nazdrowicz "Wiewiórka" (ur. 27 lipca 1929 w Łodzi, zm. 19 września 1944).

W Łodzi była uczennicą Prywatnego Żeńskiego Liceum i Gimnazjum Heleny Miklaszewskiej.

Jej rodzice byli właścicielami sklepu myśliwskiego przy ul. Piotrkowskiej 11. Kiedy w czasie wojny obronnej we wrześniu 1939 r. przekazali sprzęt Wojsku Polskiemu, zostali skazani na ucieczkę z miasta. Cała rodzina przeniosła się do Warszawy. Barbara uczęszczała na tajne komplety w Gimnazjum Cecylii Plater-Zyberkówny, tam też wstąpiła do VI Warszawskiej Żeńskiej Drużyny Harcerskiej Szarych Szeregów (drużynowa Teresa Cieszevska).

Brała udział w akcjach "Małego Sabotażu". pomagała więźniom i rodzinom pomordowanych przez Niemców żołnierzy.

W czasie Powstania zgłosiła się do batalionu pancernego „Golski” 4. kompani „Odwet”, z którym walczyła w Śródmieściu i na Ochocie, będąc łączniczką.

Poległa pełniąc służbę, śmiertelnie raniona odłamkiem granatu w bramie domu przy ul. Nowakowskiego 4, nieopodal gmachu Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej.

Na początku pochowano ją na Polu Mokotowskim. Następnie jej rodzice, którzy powrócili do Łodzi po wojnie, ekshumowali ciało córki i pochowali na łódzkim Cmentarzu Starym w części rzymskokatolickiej.

Przez wiele lat jej nagrobek był jedynym, na którym widniał napis „Powstanie Warszawskie”. Był wielokrotnie dewastowany przez tzw. nieznaną sprawców.

W 1959 roku imię Barbary Nazdrowicz przyjęła 59 Łódzka Drużyna Harcerki „Rodzina” ZHP. W 1989 drużyna wstąpiła do ZHR, działa w Łódzkiej Chorągwi Harcerki, w Łódzkim Hufcu Zuchów i Harcerki „Róża” im. Sióstr Wocalewskich.

1 sierpnia 2021 r. obchody 77. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego przy mogile Barbary Nazdrowicz. W obchodach uczestniczyli m.in. por. Gryzelda Studzińska "Zela" uczestniczka Powstania Warszawskiego i pani Julitta Nazdrowicz-Woodley - siostra Barbary

Piśmiennictwo

<https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/barbara-nazdrowicz,53321.html>

<https://muzeumdziecipolskich.pl/harcerski-krag-pamieci-powstania-warszawskiego>

<https://www.ogrodywspomnien.pl/index/showd/78511/0/2>

Pytania

Barbara Nazdrowicz

- łączniczka
- sanitariuszka
- wywiadowczyni

23. GRÓB ANTONIEGO OLBROMSKIEGO

Życiorys

Antoni Olbromski, ps. Prawdzic, dr Krauze, Sołtys (ur. 6 czerwca 1896 w Tuszynie, zm. 28 lipca 1958 w Łodzi) – polski prawnik, działacz niepodległościowy i instruktor harcerski, harcmistrz, członek Naczelnej Rady Harcerskiej (1921–1939), komendant Łódzkiej Chorągwi Harcerzy (1924–1927), wiceprzewodniczący ZHP (1929–1931), Naczelnik Harcerzy (1931–1936), sekretarz generalny Naczelnictwa ZHP (1939–1945), przedstawiciel Naczelnictwa ZHP w Komendzie Głównej Armii Krajowej (1943–1945).

Był synem Marcina, woźnego sądowego i Katarzyny z Grzejów. Lata młodości spędził w Łodzi, dokąd rodzice przenieśli się wkrótce po jego urodzeniu. Uczył się początkowo w domu, a następnie od 1906 r. w rosyjskim gimnazjum rządowym w Łodzi. Od IV kl. utrzymywał się z korepetycji. Równocześnie od V kl. brał żywy udział w tajnych organizacjach szkolnych. Należał do Zarzewia, redagował pismo „Razem”, był także prezesem samopomocy uczniowskiej. W 1915 r. przeniósł się do Piotrkowa Trybunalskiego, gdzie w 1916 r. otrzymał świadectwo maturalne.

W październiku 1915 r. wstąpił do pierwszej drużyny skautowej Polskiej Organizacji Skautowej (POS) działającej w części Królestwa Kongresowego, administrowanej w czasie I wojny światowej przez władze austriackie. Był początkowo zastępowym, a później plutonowym - przewoził pocztę legionową przez granicę niemiecką do Warszawy. Jednocześnie organizował wiejską starszą młodzież w oddziały Polskiej Organizacji Wojskowej (POW).

Po śmierci ojca w 1916 r. spadł na niego cały ciężar utrzymywania matki z rodzeństwem. Zapisał się na Wydział Prawny Uniwersytetu Warszawskiego jednocześnie przenosząc się do Łodzi, gdzie pracował jako nauczyciel w gimnazjum, a w rok później jako referent w sądzie okręgowym. Nadal utrzymywał kontakty z harcerstwem, kończąc kurs peowiacki w harcerskim oddziale wywiadowczym przy POW.

W roku 1917 został aresztowany wskutek udziału w pochodzie 1-majowym. W drugiej połowie 1917 r. był komendantem obwodu i zastępcą komendanta Okręgu Łódzkiego ZHP, a od grudnia komendantem okręgu.

W listopadzie 1918 r. przeprowadził mobilizację starszych harcerzy i brał udział w rozbrajaniu Niemców. Został komendantem Pogotowia Harcerzy na Okręg Łódzki, a od 22 listopada 1918 r. pełniącym obowiązki inspektora tego okręgu. Z tego powodu odkomenderowano go do pracy z młodzieżą i nie powołano do wojska.

Jesienią 1919 r. przeniósł się do Poznania, gdzie rozpoczął naukę na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego.

W kwietniu 1920 r. wstąpił do Wojska Polskiego i w maju tego roku został odkomenderowany do tajnej Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska z siedzibą w Bytomiu. Organizował tam również drużyny harcerskie, był członkiem kierownictwa kursu dla harcerskich działaczy plebiscytowych.

Brał udział w II powstaniu śląskim. Po zakończeniu plebiscytu wrócił w 1921 r. do Łodzi, gdzie pracował jako nauczyciel i pracownik skarbowy jednocześnie. Był hufcowym, a później zastępcą komendanta chorągwi łódzkiej. Od 1921 r. aż do wybuchu II wojny światowej był wybierany do Naczelnej Rady Harcerskiej. Jesienią 1922 r. postanowił ponownie podjąć studia i przeniósł się do Poznania. Dyplom ukończenia studiów otrzymał w 1923. W tym czasie brał czynny udział w życiu akademickim z ramienia Młodzieży Radykalnej i tworzącego się wówczas tzw. Starszego Harcerstwa. W roku 1924 został aplikantem Sądu Okręgowego, a następnie sędzią pokoju. W tymże roku pełnił funkcję komendanta Łódzkiej Chorągwi Harcerzy.

W roku 1928 został delegowany do Ministerstwa Sprawiedliwości, gdzie pracował do wybuchu wojny na stanowisku referenta Wydziału Administracyjnego. Równocześnie przez szereg lat był sędzią w X Wydziale Cywilnym Sądu Okręgowego w Warszawie.

W 1929 r. został wiceprzewodniczącym ZHP, a w latach 1931–1936 Naczelnikiem Harcerzy. Jego główną zasługą stało się sprawne kierowanie rozwijającą się bardzo w owym czasie organizacją oraz dbałość o jej niezależność polityczną. Latem 1933 r. był komendantem wyprawy polskiej na Międzynarodowy Zlot Skautowy na Węgrzech w Godolo, a w 1935 r. (11–25 lipca) komendantem Jubileuszowego Zlotu ZHP w Spale.

Od 1 listopada 1939 do powstania warszawskiego pracował w zarządzie Miasta Warszawy jako kierownik Pracowniczej Komisji Samopomocy Społecznej (zakonspirowane przedstawicielstwo pracowników umysłowych i fizycznych). Współorganizował i opiekował się Szarymi Szeregami. W czasie okupacji został sekretarzem Naczelnictwa ZHP, a w 1943 przedstawicielem Naczelnictwa ZHP w Komendzie Głównej AK. W latach 1943–1944 ukrywał się poszukiwany przez Gestapo w związku z pracą harcerstwa w Gdańsku. Organizował pomoc dla rodzin wysiedlonych z Zamojszczyzny. Podczas powstania warszawskiego organizował na Żoliborzu sądownictwo cywilne i wojskowe.

Po powstaniu wraz z żoną i córką uciekł z transportu więźniów jadącego do obozu w Pruszkowie. Następnie zamieszkał w Głownie k. Łodzi, gdzie pracował jako nauczyciel w tajnych kompletach. W lutym 1945 rozpoczął pracę w sądownictwie. Organizował sądownictwo na Ziemiach Odzyskanych. Był mianowany prezesem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu. W 1954 na własną prośbę został przeniesiony do Biura Notarialnego w Łodzi.

Po wojnie Antoni Olbromski w ruchu harcerskim popierał grupę instruktorów związanych z Aleksandrem Kamińskim, dążącą do odnowy harcerstwa w duchu przedwojennym.

Odnaczony m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1946).

Jest patronem 28 Łódzkiej Drużyny Harcerzy ZHR.

Zdjęcia

Antoni Olbromski - naczelnik Związku Harcerstwa Polskiego
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/104284/h:121/>

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Antoni_Olbromski
2. <https://www.zhpharcerze.org/o-nas/naczelnik>

Pytania

Najwyższa funkcja Antoniego Olbromskiego w ZHP

- Członek Naczelnej Rady Harcerskiej
- Komendant Łódzkiej Chorągwi Harcerzy
- Naczelnik Harcerzy

Najwyższe odznaczenie jakie otrzymał Antoni Olbromski

- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski
- Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski
- Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski

Antoni Olbromski w latach 1931–1936 był ...

- Członkiem Naczelnej Rady Harcerskiej
- Komendantem Łódzkiej Chorągwi Harcerzy
- Naczelnikiem Harcerzy

24. GRÓB FRANCISZKA PFEIFFERA

Życiorys

Franciszek Edward Pfeiffer, ps. „Radwan”, „Wilhelm”, „Gustaw” (ur. 21 stycznia 1895 w Łodzi, zm. 13 czerwca 1964 w Londynie) – pułkownik Wojska Polskiego, w konspiracji dowódca I Obwodu Śródmieście w Warszawskim Okręgu AK,

W latach 1910–1912 był jednym z założycieli Polskiej Organizacji Skautowej, późniejszego Związku Harcerstwa Polskiego.

W październiku 1914 r. z grupą skautów wstąpił ochotniczo do IV batalionu 1. Pułku Piechoty Legionów. Następnie przeniesiony do 5. Pułku Piechoty Legionów. Brał udział w większości bitew na szlaku bojowym I Brygady Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego. Ranny w bitwie pod Ciemną. Podczas "kryzysu przysięgowym" (9.07.1917) odmówił złożenia przysięgi na wierność Wilhelmowi II i zakończył służbę wojskową w stopniu kaprała. Włączył się do pracy konspiracyjnej w zdelegalizowanym harcerstwie oraz tajnej Polskiej Organizacji Wojskowej, jako komendant Obwodu POW w Okręgu Łódź. 11 listopada 1918 r. na czele starszych harcerzy przystąpił w Łodzi do rozbrajania oddziałów niemieckich. Z podległych sobie harcerzy utworzył kompanię Wojska Polskiego, która w Warszawie zasiła szeregi I Harcerskiego Batalionu WP. Po odzyskaniu niepodległości mianowany podchorążym i zastępcą dowódcy 2. kompanii I Harcerskiego Batalionu, który został włączony w skład 5. Pułku Piechoty Legionów. W jego szeregach, jako dowódca plutonu, a następnie kompanii i adiutant batalionu, przeszedł cały szlak bojowy: Wilno - Dzwieńsk - Kijów - Warszawa. W 1920 r. uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej.

Po wojnie 1920 roku był delegatem ministra spraw wojskowych do Związku Harcerstwa Polskiego.

Oznaczony m.in.:

- Krzyż Złoty Orderu Wojennego Virtuti Militari nr 72
- Krzyż Srebrny Orderu Wojskowego Virtuti Militari nr 928 (1921)^[11]
- Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (3 maja 1958)^[13]
- Krzyż Walecznych (czterokrotnie)

Piśmiennictwo

https://pl.wikipedia.org/wiki/Franciszek_Pfeiffer

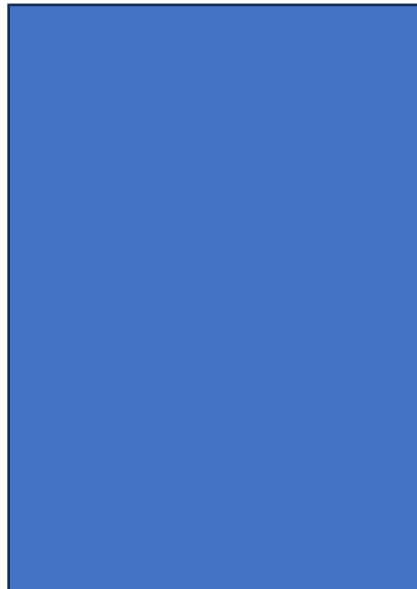
<https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/franciszek-pfeiffer,34172.html>

Pytania

Franciszek Pfeiffer

- pułkownik, doktor nauk medycznych
- generał brygady, w powstaniu warszawskim dowódca Grupy Śródmieście Północ – Radwan
- komendant Oddziału Bojowego łódzkich harcerzy

25. GRÓB GRYZELDY STUDZIŃSKIEJ

Kwatera 11e Rząd 4 Grób 8

Życiorys

Gryzelda Studzińska (ur. 2 marca 1929 roku w Warszawie, zm. 1 grudnia 2022).

3 maja 1940 roku w wieku 11 lat została przyjęta do 52. Żeńskiej Drużyny Harcerzek im. Klaudyny Potockiej w Warszawie.

W ramach działalności konspiracyjnej brała udział w tajnych kompletach oraz pełniła funkcję łączniczki Szarych Szeregów. Przeszła kurs pierwszej pomocy i podczas Powstania Warszawskiego została sanitariuszką w polowym szpitalu w Warszawie.

Po powstaniu została wywieziona do obozu koncentracyjnego Gross-Rosen. Do Łodzi rzuciły ją wojenne losy. Ukończyła Uniwersytet Łódzki, a następnie przez kilkadziesiąt lat była nauczycielką języka polskiego w łódzkich liceach.

Piśmiennictwo

<https://expressilustrowany.pl/wiemy-kiedy-odbedzie-sie-pogrzeb-gryzeldy-studzinskiej-harcerki-szarych-szeregow-i-uczestniczki-powstania-warszawskiego/ar/c1-17107495>

<https://lodz.ipn.gov.pl/pl6/aktualnosci/175437,Gryzelda-Studzinska-quotZelaquot-1929-2022.html>

<https://tvn24.pl/tvnwarszawa/najnowsze/lodz-zmarla-gryzelda-studzinska-pseudonim-zela-uczestniczka-powstania-warszawskiego-st6304850>

Pytanie

Gryzelda Studzińska

- komendant Ośrodka Harcerskiego Drużyn „Nieprzetartego Szlaku”
- członek 52. Żeńskiej Drużyny Harcererek im. Klaudyny Potockiej w Warszawie
- instruktorka Hufca ZHP Łódź - Górna

26. GRÓB JANUSZA STAWSKIEGO

Życiorys

Janusz Stawski ps. „*Poręba*” (ur. 18 marca 1925 w Łodzi, zm. 3 stycznia 2014^[2]) – żołnierz Armii Krajowej oraz Konspiracyjnego Wojska Polskiego.

Wraz z bratem, Jerzym Stawskim należeli do 20. Łódzkiej Drużyny Harcerskiej im. Zawiszy Czarnego.

Uczestniczył w akcjach wywiadowczych i małego sabotażu na terenie Obwodu Radomsko AK

Od 1943 r. walczył w 74. Pułku Piechoty AK. Uczestniczył m.in. w bitwach pod Krzepinem (30 października 1943) i pod Krzętowem (1 czerwca 1944). Następnie walczył w Konspiracyjnym Wojsku Polskim pod dowództwem Stanisława Sojczyńskiego "Warszyca" na terenie Obwodu Radomsko.

Piśmiennictwo

https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Stawski

<https://opowiedziane.ipn.gov.pl/ahm/swiadkowie/24466,Stawski-Jerzy.html>

Pytania

Janusz Stawski

- strażak
- współzałożyciel Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej
- uczestniczył w akcjach wywiadowczych i małego sabotażu na terenie Obwodu Radomsko AK

27. GRÓB MARII WOCALIEWSKIEJ

Życiorys

Maria Wocalewska (ur. 24 kwietnia 1885 w Łodzi, zm. prawd. 4 sierpnia 1944 w Warszawie) – harcmistrzyni Rzeczypospolitej.

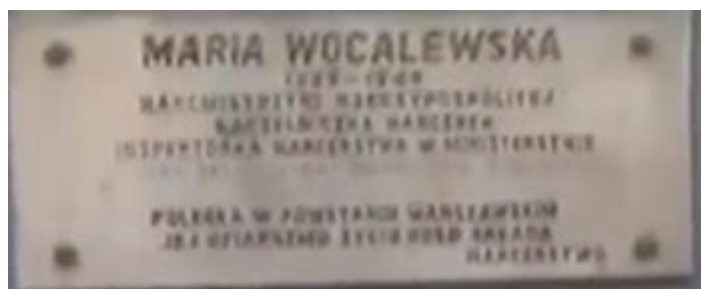
Urodziła się w rodzinie nauczycielskiej. W I Żeńskiej Drużynie Skautowej im. Emilii Plater była przyboczną. W 1914 została komendantką drużyn łódzkich i pełniła tę funkcję do 1916. W 1915 prowadziła pierwszą kolonię w Rudzie Pabianickiej, a w 1917 objęła komendę kursu dla instruktorek łódzkich w Okrągliku. W czasie wakacji korzystała z każdej okazji, by odwiedzić organizowane przez chorągiew łódzką placówki. Prowadziła wiele kursów dla opiekunek harcerskich. Wizytowała obozy w całej Polsce. Harcerstwo było jej drugą rodziną. Ideologię harcerską rozumiała, kochała, umiała interpretować i wpajać ją w młodzież. Często mawiała, że „do harcerstwa się nie należy, harcerką się jest lub się nią nie jest”. Świetnie bawiła się z dziećmi i młodzieżą. W gawędach często używała przypowieści. Cechowała ją pogoda ducha, wierzyła w piękno świata i dobro człowieka.

W 1915 była delegatką na Walny Zjazd Polskiej Organizacji Skautowej w Piotrkowie i została wybrana na członka Komendy Naczelnej POS. W 1918 weszła do Prezydium Zjazdu Zjednoczeniowego ZHP wszystkich organizacji harcerskich w kraju.

W lutym 1919 weszła do grona Naczelnictwa ZHP i objęła sprawy harcerstwa żeńskiego. W pierwszym rozkazie Naczelnictwa z 3 stycznia 1921, kiedy utworzono dwie gałęzie organizacji, na czele żeńskiej stanęła Maria Wocalewska i pełniła funkcję naczelniczki do 1923. W latach 1923–1926 – wiceprzewodnicząca ZHP. Ogromne zaangażowanie w sprawy harcerstwa poza granicami kraju spowodowało stały jej udział w Komisji Programowej dla Zagranicy w latach 1935–1939. W czasie II wojny światowej weszła w skład Komendy Pogotowia Harcerek, współpracowała z PCK, prowadziła dom opiekuńczy dla dzieci w Skolimowie. Maria Wocalewska zginęła prawdopodobnie 4 sierpnia 1944 podczas powstania warszawskiego. Symboliczny grób rodzinny znajduje się w Łodzi, na cmentarzu katolickim przy ul. Ogrodowej (kwatery 22).

Maria Wocalewska jest patronką 22 Łódzkiej Drużyny Harcerek „Watra” ZHP oraz wraz ze swoimi siostrami Jadwigą i Zofią patronką Łódzkiego Hufca Zuchów i Harcerek „Róża” Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej.

26 września 2009 „za wybitne zasługi dla niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej” została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Maria_Wocalewska
2. https://www.facebook.com/watch/?ref=search&v=262994357958980&external_log_id=b9d28002-27a9-4571-8be3-1c452111409e&q=GROBY%20HARCERZY%20NA%20STARYM%20COMMENTARZU

Pytania

Najwyższa funkcja Marii Wocalewskiej w ZHP

- naczelniczka żeńskiej części
- wiceprzewodnicząca
- drużynowa

Najwyższe odznaczenie jaki otrzymała Maria Wocalewska

- Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski
- Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski
- Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski

Stopień instruktorski jaki miała Maria Wocalewska

- harcmistrzyni
- podharcmistrzyni
- przewodnicząca

28. STANISŁAWA WOLSKIEGO

Kwatera 41

Życiorys

Stanisław Waław Wolski (ur. 12 czerwca 1898 w Łodzi, zm. 3 stycznia 1920 w Mozułi)

W 1912 r. jako uczeń Polskiej Szkoły Handlowej w Łodzi został przyjęty do konspiracyjnego skautingu do I Drużyny Skautowej im. Tadeusza Kościuszki, w której doszedł do funkcji drużynowego.

W sierpniu 1915 r. wymaszerował na front z Warszawy w tak zwanym Batalionie Warszawskim. W Legionach Polskich służył w 5 pp do 1917. Powrócił do rodzinnego miasta, gdzie podjął pracę w sierocińcu „Sieniewiczówka”, działając jednocześnie w Polskiej Organizacji Wojskowej i harcerstwie.

10 listopada 1918 r. mianowany komendantem Oddziału Bojowego łódzkich harcerzy. Od grudnia 1918 r. w Wojsku Polskim, pierwotnie w Batalionie Harcerskim, a od maja 1919 r. w 5. pułku piechoty Legionów. Był dowódcą plutonu karabinów maszynowych. Poległ 3 stycznia 1920 r. na Łotwie, pod Dyneburgiem (Dźwińskiem), w miejscowości Mazul w czasie wyzwania Łotwy spod okupacji bolszewickiej przez oddziały wojsk polskich i łotewskich.

Odznaczony czterokrotnie Krzyżem Walecznych oraz pośmiertnie Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari.

Piśmiennictwo

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82aw_Wolski_\(podchor%C4%85%C5%BCy\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82aw_Wolski_(podchor%C4%85%C5%BCy))

<https://lsi.lodz.pl/aktualnosci/artukul/lodz-niepodlegla-11listopada-1918r-id37545/2020/11/9/>

Pytania

Stanisław Wolski

- pułkownik, doktor nauk medycznych
- generał brygady, w powstaniu warszawskim dowódca Grupy Śródmieście Północ – Radwan
- komendant Oddziału Bojowego łódzkich harcerzy

29. GROBY 17 HARCEREK

Opis wydarzeń

18 lipca 1948 roku 36 dziewcząt z 15 Łódzkiej Drużyny Harcerskiej przy Szkole Powszechnej nr 161 w Łodzi wraz z pięcioma osobami dorosłymi (nauczycielka 37 letnia Eugenia Leszewska - dwie najmłodsze dziewczynki były jej bratanicami, pomagająca jej dorosła harcerka 21 letnia Teresa Czyżykowska, dwie miejscowe kobiety: pracująca w kuchni obozowej Halina Kowal - żona mechanika łodzi oraz partnerka sternika Rozalia Zabłocka, a także sternik i mechanik) wypłynęło dwiema łodziami rybackimi na jezioro Gardno. Bardzo chciały zobaczyć Bałtyk, a ich portem docelowym miały być Rowy, oddalone o 8 kilometrów.

Łodzie mogły pomieścić niewiele ponad 20 osób, ale wsiadło do nich dwa razy więcej dziewczynek.

Kilometr od brzegu jedna z łodzi zaczęła przeciekać i nastąpiła awaria silnika, wtedy wybuchła panika i w rezultacie dziewczynki zaczęły tonąć. Według relacji naocznych świadków, harcerki czując beznadziejność sytuacji, zaczęły rozpaczliwie odmawiać *Pod Twoją obronę*, śpiewały *Serdeczna Matko* krzyczały *Mamo, ratuj*. Tylko kilka z nich umiało pływać. Próbując się ratować nawzajem się topiły.

W sumie utonęły 22 dziewczynki w wieku od 7 do 16 lat i cztery kobiety.

22 lipca 1948 roku podczas tego pogrzebu na Starym Cmentarzu przy ul. Ogrodowej w Łodzi zostały pochowane obok siebie:

- 12-letnie Krystyna Milerowicz, Zofia Pacuszka, Halina Piecek;
- 13-letnie Anna Bogdanowicz, Halina Broszkiewicz, Elżbieta Czernik, Krystyna Jencz, Maria Kozłowska, Lidia Niepołomska, Joanna Skwarczyńska;
- 14-letnie Anna Jaziewicz, Irena Piecek, Barbara Szabłowska, Anna Ślisiewicz, Krystyna Walewska
- 15-letnie Aleksandra Kozłowska i Teresa Zapolska.

Pozostałe ofiary, na życzenie rodzin, zostały pochowane odrębnie:

- 13-letnia Halina Wizner w innym miejscu na tym samym cmentarzu,
- 21-letnia harcerka-opiekunka Teresa Czyżykowska i jej bratanica, 14-letnia Teresa Sokołowska na cmentarzu w Dołach,
- nauczycielka, 37-letnia Eugenia Leszewska oraz jej bratanice – 10-letnia Teresa i 8-letnia Elżbieta Leszewska na cmentarzu św. Anny na Zarzewie.

Dwie ostatnie ofiary katastrofy, 19-letnia Halina Kowal i 42-letnia Rozalia Zabłocka były mieszkankami Gardny Wielkiej i tu odbyły się ich pogrzeby.

Pogrzeb na Starym Cmentarzu przerodził się w swoistą manifestację, na którą przybyło 25 tys osób. Ks. bp. Tomczak w asyście 40 księży odprawił żałobne egzekwie, po czym białe trumny spoczęły we wspólnej mogile. Pogrzeb odbył się na koszt chorągwi łódzkiej, zaś kwatery pod mogiły przekazała nieodpłatnie łódzka kuria.

18 października 2003 imię Joanny Skwarczyńskiej, jednej ze zmarłych harcerek, nadano Szkole Podstawowej w Gardnie Wielkiej – szkołę zlikwidowano w 2017.

Joanna Skwarczyńska od 1938 roku chodziła do przedszkola Rodziny Wojskowej w Łodzi, a potem we Lwowie do 1940. W kwietniu 1940 została wraz z rodziną wysiedlona do Kazachstanu, skąd wróciła pod koniec listopada 1940 do Lwowa. W 1944 roku wystąpiła w tajnym teatrze pod dyrekcją B. Dąbrowskiego, grając rolę Lilusi w Ich czworo oraz Isi w Weselu. W 1945 z rodziną przyjechała do Łodzi, gdzie uczęszczała do Szkoły Powszechnej nr 161. Była wzorową oraz zdyscyplinowaną uczennicą. Wspomagała szkolne przedsięwzięcia oraz organizowała pomoc dzieciom z Domu Dziecka. Planowała zostać aktorką. Należała do Czerwonego Krzyża, Towarzystwa Przyjaciół Żołnierza oraz Związku Harcerstwa Polskiego. Do harcerstwa – do 15 Łódzkiej Żeńskiej Drużyny Harcerek im. „Zośki” (tzw. Małej Piętnastki) – wstąpiła w 1946 roku. Przyrzeczenie harcerskie złożyła 21 czerwca 1947 roku. Była zastępową oraz przyboczną. Przygotowywała się do funkcji drużynowej.

W 2009 r. obok kościoła w Gardnie Wielkiej odsłonięto obelisk upamiętniający katastrofę. 30 i 31 sierpnia 1948 r. przed sądem w Słupsku odbył się proces. Przewoźnik Waclaw R. został skazany na 5 lat więzienia za spowodowanie katastrofy. Sam zarządca, Waclaw T. został skazany na 2 lata więzienia za przyczynienie się do katastrofy, gdyż to on skierował opiekunkę harcerek w sprawie rejsu do przewoźnika, chociaż wiedział, że ten nie ma koncesji na przewóz ludzi łodziami; w ten sposób dopuścił do rejsu, który w ogóle nie powinien mieć miejsca. Mechanik łodzi również był oskarżony, ale nie stanął przed sądem, gdyż zbiegł podczas przewożenia go do aresztu w Słupsku. Nigdy nie został ujęty, prawdopodobnie uciekł poza granice Polski.

Zdjęcia

Joanna Skwarczyńska

Obelisk upamiętniający katastrofę

Piśmiennictwo

1. <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/37444,lodz-groby-lodzkich-harcerek.html>
2. <https://dzienniklodzki.pl/renowacja-mogil-tragicznie-zmarlych-harcerek-i-ksiedza-pruskiego-na-starym-cmentarzu-w-lodzi/ar/13343716>
3. <https://www.tvp.pl/radio-koszalin/informacje/region/dzis-mija-70-lat-od-tragicznej-smierci-harcerek-na-jeziorze-gardno/38104641>
4. https://pl.wikipedia.org/wiki/Joanna_Skwarczy%C5%84ska

Pytania

Liczba osób, które utonęły w jeziorze Gardno

- 22
- 26
- 30

Liczba łodzi na których zdarzyła się tragedia

- 2
- 3
- 4

Najmłodsza harcerka, która się utopiła miała ... lat

- 12
- 13
- 14

30. GRÓB MARYLI BIEDERMANN

Sektor 25_C1 Rząd 5 Grób 20b

Życiorys

Maryla Biedermann, właśc. Maryla Kaiserbrecht, ps. „Lili” (ur. 9 marca 1914 w Łodzi, zm. 24 stycznia 1945 tamże) – polska działaczka niepodległościowa niemieckiego pochodzenia.

Ukończyła gimnazjum Z. Pętkowskiej i W. Macińskiej w Łodzi, następnie kontynuowała edukację w szkołach dziewczęcych w Wielkiej Brytanii i w Wiedniu. Była również członkinią Łódzkiego Klubu Jazdy Konnej, służyła w harcerstwie, a także uczestniczyła w Przysposobieniu Obronnym Kobiet.

Po wybuchu II wojny światowej brała udział w akcjach pomocy mieszkańcom Łodzi oraz rannym żołnierzom. Działała również w Komitecie Pomocy Polskim Więźniom Radogoszcza w listopadzie i grudniu 1939, w którym poznała Alfreda Keiserbrechta – przyszłego męża. Wraz z nim działała w ruchu podziemnym w Związku Walki Zbrojnej (ZWZ), Służbie Zwycięstwu Polski (SZP) i Armii Krajowej (AK).

W lipcu 1940 wyjechała z Łodzi w celu uniknięcia podpisania volkslisty, co też uczynił jej ojciec w obawie o życie i majątek. Wyjechała do pracy w sklepie konfekcyjnym w Sosnowcu, do którego nie dotarła. Zatrzymała się w Kamieńsku u przyjaciółki, gdzie wyrobiła fałszywe dokumenty. Następnie przeniosła się do Radomia gdzie podjęła pracę maszynistki, posługując się fałszywym nazwiskiem wyszła za Alfreda Keiserbrechta w trakcie tajnego ślubu, jednocześnie zmieniając wyznanie z ewangelickiego na rzymskokatolickie.

W Radomiu małżeństwo brało udział w Akcji N, uczestnicząc w tłumaczeniu i tworzeniu ulotek o charakterze antyhitlerowskim, przeznaczonych dla Niemców. 12 kwietnia 1942 aresztowano ją wraz z mężem, w związku z podejrzeniami o zaangażowanie w działalność ruchu oporu po odwiedzinach znajomych z Łodzi. W radomskim więzieniu małżonkowie przebywali kilka miesięcy, gdzie byli torturowani oraz odmówili podpisania volkslisty. Następnie zostali przeniesieni do więzienia na Pawiaku w Warszawie gdzie podpisali volkslistę za zgodą dowództwa Armii Krajowej, po czym zostali przeniesieni do więzień w Łodzi – Maryla Biedermann trafiła do więzienia przy ul. Gdańskiej, skąd została wypuszczona, chora na błonicę – 19 listopada 1942. Po wyjściu z aresztu wzięła oficjalny ślub cywilny z Keiserbrechtem.

Marylę Biedermann aresztowano ponownie 27 września 1943, co miało związek z aresztowaniem kuzyna Maryli – Zygmunta Lorentza organizującego tajne nauczanie w Łodzi. W więzieniu przy ul. Gdańskiej 13 w Łodzi ponownie poddawano ją torturom w celu wyjawienia informacji nt. konspiracji. 17 stycznia 1945 doszło to ewakuacji więźniarek związanej ze zbliżającą się do Łodzi Armią Czerwoną, w trakcie której Biedermann uciekła w okolicach Pabianic. Po pobycie w więzieniu była chora na gruźlicę oraz miała krwotoki z płuc.

Rodzina Biedermannów po wkroczeniu Armii Czerwonej i Ludowego Wojska Polskiego do Łodzi została zobligowana do opuszczenia pałacu w ciągu godziny biorąc ze sobą wyłącznie przedmioty, które zmieszczą się w walizce. W wyniku wstawiennictwa robotników fabryki Biedermann dano im 24 godziny na opuszczenie domu.

Maryla Biedermann została zastrzelona strzałem w skroń wraz z matką, przez swojego ojca, który następnie popełnił samobójstwo, pozostawiając list o treści: „zabiłem strzałami z rewolweru żonę i córkę.

Maryla z ciotkami: Alą i Dolą Biedermann

<https://vod.tvp.pl/filmy-dokumentalne,163/wybrala-polske,384744> Film

Piśmiennictwo

https://pl.wikipedia.org/wiki/Maryla_Biedermann

<https://lodz.wyborcza.pl/lodz/7,35136,7530808,zdarzylo-sie-w-lodzi-historia-rodziny-biedermannow.html>

<https://baedekerlodz.blogspot.com/2014/11/biedermannowie-historia-rodziny-ifabryki.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=XFViosvhgGk>

Pytania

Której działalności nie prowadziła Maryla Biedermann ...

- pomoc mieszkańcom Łodzi oraz rannym żołnierzom po wybuchu II wojny światowej
- tłumaczenie i tworzenie ulotek o charakterze antyhitlerowskim, przeznaczonych dla Niemców
- dostarczanie amunicji i broni oddziałom partyzanckim

Maryla Biedermann po aresztowaniu 27 czerwca 1943 roku odzyskała wolność poprzez ...

- zwolnienie na skutek choroby
- uniewinnienie
- ucieczkę podczas ewakuacji więzienia

W jaki sposób Maryla Biedermann straciła życie

- zamęczona w więzieniu UB
- samobójstwo
- zastrzelenie przez ojca

31. GRÓB JANUSZA BOISSÉ

Sektor 1_K1 Rząd 1 Grób 15

Życiorys

Janusz Edward Boissé, ps. „Blady”, „SzeŃ”, „Blazus” (ur. 9 stycznia 1932 w Tarnopolu, zm. 14 stycznia 2015 w Łodzi) – polski harcmistrz, nauczyciel geografii w I Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika w Łodzi, komendant Szczepu im. Romualda Traugutta.

Po maturze rozpoczął pracę jako nauczyciel w szkołach powszechnych w Sieradzu i Woźnikach. W latach 1952–1954 odbył służbę wojskową, a następnie rozpoczął studia geograficzne w Państwowej Wyższej Szkole Pedagogicznej w Łodzi, która została włączona do Uniwersytetu Łódzkiego. Pracę magisterską obronił w 1958 roku.

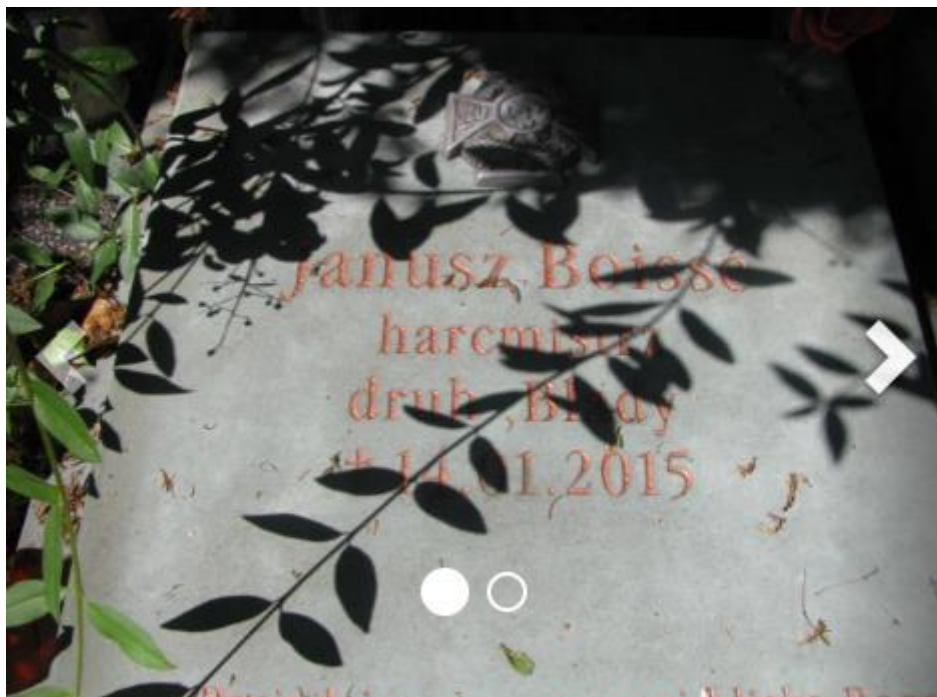
Po studiach rozpoczął pracę w Szkole Podstawowej nr 125 w Rudzie Pabianickiej. Następnie pracował w XVIII Liceum Ogólnokształcącym w Łodzi.

1 września 1963 roku został zatrudniony w I Liceum Ogólnokształcącym im. M. Kopernika w Łodzi jako nauczyciel geografii, a do 1967 roku pełnił również funkcję wicedyrektora.

W 1969 roku został opiekunem harcerzy w I Liceum i szczepowym Szczepu ZHP im. R. Traugutta. Pod jego komendą z dwóch drużyn liczących łącznie kilkanaście osób, szczep powiększył się do siedmiu drużyn o łącznej liczbie około dwustu osób. W 1997 roku Janusz Boissé odszedł na emeryturę, a w 2000 roku przestał pełnić funkcję komendanta Szczepu im. R. Traugutta.

Był pomysłodawcą i twórcą Harcerskiego Klubu Turystycznego „Tramp” oraz kabaretu „Kiełbie we Łbie”, organizatorem wielu rajdów, wycieczek i obozów w Dolinie Caryńskiego, Nasicznem, Strużnicy i Wenecji.

W 1995 roku został uhonorowany Odznaką „Za Zasługi dla Miasta Łodzi”, a w 2012 roku została mu przyznana Nagroda Miasta Łodzi.

Fragment płyty nagrobnej

Kamień pamiątkowy dla harcmistrza Janusza Boissé w górach [Rudawy Janowickie](#)

Mural ku czci Janusza Boissé – *Błatego* na ścianie kamienicy usytuowanej przy ulicy Żeromskiego, przylegającej do boiska szkolnego I LO, odsłonięty 27 września 2015

Piśmiennictwo

https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Boiss%C3%A9

<https://baedekerlodz.blogspot.com/2017/03/wzrastac-dobrze-i-madrze-mural-ku-czci.html>

<https://januszboisse.pl/oboz-lub-manewry/>

Pytania

Janusz Boissé był nauczycielem ...

- geografii
- historii
- języka polskiego

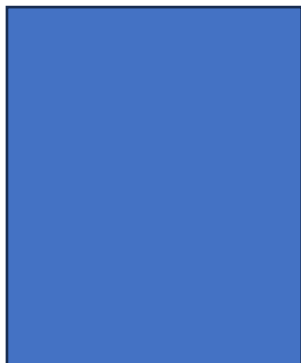
Janusz Boissé był wicedyrektorem ...LO w Łodzi

- I
- II
- III

Janusz Boissé był komendantem Szczępu im. R. Traugutta w latach 1969 - ...

- 1992
- 1996
- 2000

32. GRÓB MIROŚŁAWY FERENC

Sektor A Rząd 2 Nr grobu 5

Życiorys

Mirosława Ferenc (ur. 3. 12. 1943, ZM. 7.05.2017) . Harcmistrz., wieloletnia instruktorka Hufca ZHP Łódź - Górna.

Piśmiennictwo

<https://www.nekrologi.net/nekrologi/mirosława-ferenc/50193997>

Pytanie

Mirosława Ferenc

- komendant Ośrodka Harcerskiego Drużyn „Nieprzetartego Szlaku”
- członek 52. Żeńskiej Drużyny Harcerek im. Klaudyny Potockiej w Warszawie
- instruktorka Hufca ZHP Łódź - Górna

33. GRÓB LUCJANA MUSZYŃSKIEGO

Życiorys

Lucjan Muszyński ps. „Stefan Konarski” (ur. 23 lipca 1943 w Opocznie, zm. 5 października 2013 w Łodzi) – nauczyciel, urzędnik, radny Rady Miejskiej w Łodzi (1990–2002), harcmistrz, piłsudczyk, działacz antykomunistyczny i samorządowy.

Ukończył liceum ogólnokształcącego w Opocznie, następnie ukończył studia polonistyczne na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego, po których pracował na uczelni jako asystent. W późniejszym okresie uczył języka polskiego w szkole podstawowej nr 188 w Łodzi, był dyrektorem Społecznego Liceum Ogólnokształcącego w Łodzi oraz pracował jako kierownik Referatu Organizacyjnego, a później główny specjalista w Delegaturze Łódź-Śródmieście Urzędu Miasta Łodzi.

W 1980 wstąpił do NSZZ „Solidarność” – był jej przewodniczącym w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Łódzkiego (1980-1990). W czasie stanu wojennego oraz po nim prowadził działalność konspiracyjną – zajmował się nielegalnym kolportażem – odbierał paczki z punktu kolportażowego na wydział filologiczny. Brał udział w manifestacjach majowych w latach 1982–1983. Był radnym Rady Miejskiej w Łodzi – w latach 1990–1994 z KPN, 1994–1998 z ŁPO, w latach 1998–2002 z AWS. W I Kadencji Rady Miejskiej w Łodzi był przewodniczącym Komisji Nauki, Oświaty i Wychowania oraz Komisji ds. Nazewnictwa Ulic. Był zaangażowany w dekomunizację ulic, przyczyniając się do zmian nazw wielu z nich.

W latach 80. XX w. rozpoczął działalność w harcerstwie, osiągając stopień harcmistrza. Ze względu na swoje dzieci zaangażował się w działalność Ośrodka Szczepów „Za Torem” im. hm. A. Kamińskiego oraz w Kręgu Instruktorów Harcerskich im. Andrzeja Małkowskiego oraz udzielał się w łódzkim Duszpasterstwie Harcerzy przy kościele jezuitów Ponadto współredagował periodyk „Czuwajmy” – pisał w nim pod pseudonimem Stefan Konarski. Uczestniczył w harcerskiej Białej Służbie w miejscach wizyt papieża Jana Pawła II.

Był także starszym inspektorem Związku Strzeleckiego „Strzelec”, współorganizował święta i rocznice patriotyczne w Łodzi oraz województwie łódzkim. Był pełnomocnikiem prezydenta Łodzi Jerzego Kropiwnickiego ds. Obchodów Świąt i Rocznic Narodowych (2003–2010), a także prezesem Społecznego Komitetu Pamięci Józefa Piłsudskiego, dzięki jego zaangażowaniu w 1977 odsłonięto pomnika Józefa Piłsudskiego przed Łódzkim Domem Kultury. Był wiceprzewodniczącym Zarządu Głównego Związku Legionistów Polskich i ich Rodzin, członkiem Ogólnopolskiego Stowarzyszenia „Rodzina Policyjna 1939”, wiceprzewodniczącym Łódzkiego Komitetu Budowy Pomnika Ofiar Komunizmu, należał do Solidarności (1980–1990).

Zdjęcia

Pogrzeb - na trumnie spoczęła garść ziemi z Katynia i Tunki - miejsca zesłania powstańców styczniowych

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Lucjan_Muszy%C5%84ski
2. <https://dzienniklodzki.pl/nie-zyje-lucjan-muszynski-tworca-nazw-lodzkich-ulic/ar/1009003>
3. https://www.youtube.com/watch?v=3wZY4Zd_XIs
4. <https://tydzien.zhr.pl/lucjan-muszynski-odszedl-na-wieczna-warte/>
5. https://www.earchiwumkpn.pl/wspomnienia/muszynski_lucjan.pdf
6. <https://expressilustrowany.pl/pogrzeb-lucjana-muszynskiego-organizowal-uroczystosci-patriotyczne-i-dekomunizowal-nazwy-ulic/gh/1011971>

Pytania

Funkcja jaką pełnił Lucjan Muszyński

- Przewodniczący Porozumienia Kręgu Instruktorów Harcerskich im. Andrzeja Małkowskiego
- Współredaktor periodyka „Czuwajmy” – pisał w nim pod pseudonimem Stefan Konarski
- Kierownik harcerskiej Białej Służby w miejscach wizyt papieża Jana Pawła II

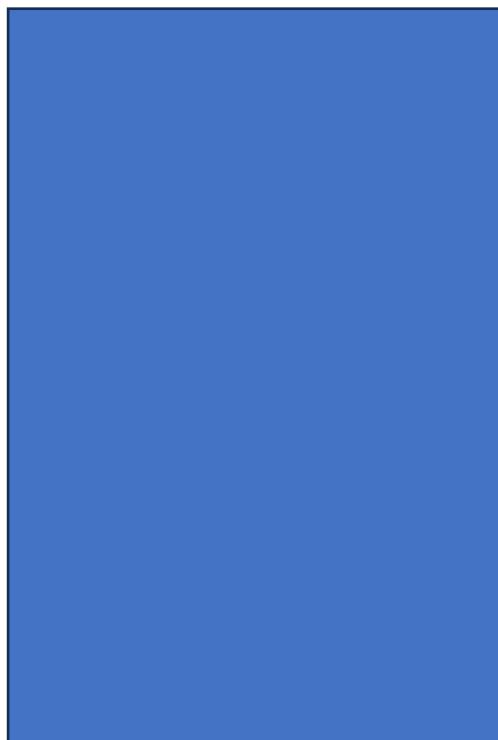
Zawód Lucjana Muszyńskiego

- polonista
- prawnik
- ekonomista

Organizacja w której działał Lucjan Muszyński to ...

- Związek strzelecki "Strzelec"
- Światowy Związek Żołnierzy AK
- Stowarzyszenie Szarych Szeregów

34. GRÓB JÓZEFA RYMWID-MISIAKA

Życiorys

Jako uczeń Szkoły Handlowej w Łodzi wstąpił do nielegalnego Skautingu przed pierwszą wojną światową. W czasie wojny jako harcerz jest czynnym członkiem P.O.W. i w tym charakterze bierze udział w rozbrajaniu Niemców w Łodzi, w listopadzie 1918 roku. Z łódzkim batalionem harcerskim wstępuje do wojska i bierze udział w wojnie 1919-1920 roku.

Po wojnie jest kasjerem Banku Gospodarstwa Krajowego, początkowo w Łodzi, potem w centrali w Warszawie.

W czasie okupacji, w zgrupowaniu płk. E. Radwan-Pfeiffera, jako porucznik dowodzi jednym z batalionów konspiracyjnych i jednocześnie jest kolporterem bibuły A.K. W 1942 zostaje aresztowany przez Gestapo, więziony i katowany na Pawiaku i w Alei Szucha, nie załamuje się ani nikogo nie zdradza, poczem przewieziony jest do Oświęcimia przetrwał do końca obozu i był jednym z ocalałych z tzw. Marszu Śmierci.

Po wyzwoleniu przez Amerykanów, bierze udział w pracach obozowych w Niemczech i późno dostaje się do Włoch, gdzie służy pod rozkazami swego dowódcy z A.K., płk. Radwan-Pfeiffera. Tam zostaje kapitanem. Po przyjeździe do W. Brytanii pracuje w ciężkich warunkach w przędzalni w Bolton i bierze erze aktywny udział w życiu społecznym na terenie Manchesteru.

W Londynie całym sercem poświęca się pracy społecznej. Jest wieloletnim prezesem Koła Wiedzy Wojskowej oraz jednym założycieli Koła Harcerki i Harcerzy, gdzie pracuje w Komisji Rewizyjnej jako jej przewodniczący.

Nadwątlone w obozie koncentracyjnym zdrowie, kolejne operacje były przyczyną ciężkiej choroby. Zmarł 18 grudnia 1975, przeżywszy 75 lat, jego ciało zostało do Polski i pochowane obok matki na cmentarzu w Łagiewnikach w Łodzi.

Piśmiennictwo

https://archiwumharcerskie.pl/index.php?title=Plik:1976-03_09_Londyn_Skaut_nr_20.pdf

Pytania

Józef Rymwid-Misiak w czasie okupacji był dowódcą

- plutonu
- kompanii
- batalionu

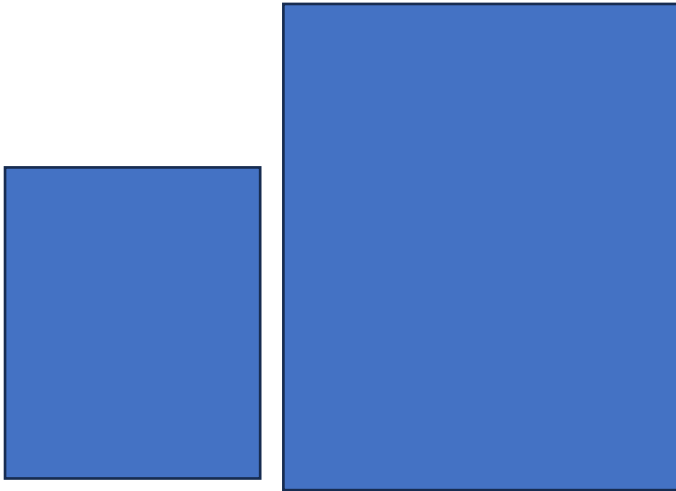
Obóz koncentracyjny w którym był więziony Józef Rymwid-Misiak;8038

- Oświęcim
- Majdanek
- Treblinka

Miejsce pracy Józef Rymwid-Misiaka w Wielkiej Brytanii;8038

- przędzalnia
- biuro
- hotel

35. GRÓB ANTONIEGO PACHNICKIEGO

Życiorys

Antoni Pachnicki ps. *Jedwabnik* (ur. 13 czerwca 1908 w Łodzi, zm. 11 września 1944 w Dzietrznikach) – podharcemistrz

Od lat chłopięcych związany był z harcerstwem. Najpierw jako zuch, a później harcerz. Należał do 6 Łódzkiej Drużyny Harcerskiej im. Jana Kilińskiego. W miarę dorastania, obejmował coraz to poważniejsze funkcje: w 1936 pełnił funkcję hufcowego w Hufcu Łódzkim współpracując z Komendą Chorągwi Łódzkiej.

W 1939 zgodnie z poleceniem Naczelnika Harcerzy brał udział w Pogotowiu Harcerzy powołanym w wyniku stanu zagrożenia państwa.

W czasie okupacji hitlerowskiej był członkiem harcerskiej organizacji konspiracyjnej „[Szare Szeregi](#)” w Łodzi, noszącej kryptonim „Ul - Kominy”.

Po wydaniu przez chłopca z Pątnowa był uwięziony na posterunku żandarmerii w Dzietrznikach, mieszczącym się w budynku plebanii. Był więziony w piwnicy, wśród napisów pozostałych na ścianach znajduje się: *tutaj byłem trzy dni torturowany – A. Pachnicki* Został zastrzelony 11 września 1944. Zwłoki zostały pochowane na miejscowym cmentarzu, a po wojnie ekshumowano i przeniesiono je do grobowca rodzinnego na Cmentarzu pod wezwaniem Św. Franciszka przy ul. Rzgowskiej w Łodzi.

Między plebanią a kościołem znajduje się pamiątkowy głaz z 1994 r. ku czci Antoniego Pachnickiego

Jest patronem 62 łódzkiej drużyny harcerzy.

Piśmiennictwo

https://pl.wikipedia.org/wiki/Antoni_Pachnicki

<https://www.parfiadzietrzni.pl/ciekawe-miejsca/o-parafii>

<https://www.radiozw.com.pl/poznawaj-region-z-lokalna-grupa-dzialania-kraina-wielkiego-luku-warty/gmina-patnow/>

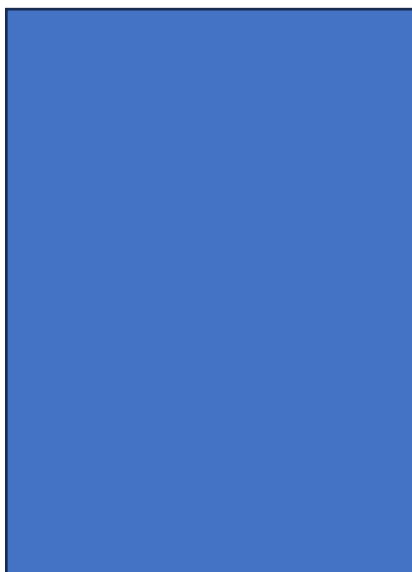
<https://patnow.pl/2021/09/22/wyniki-ankiety-ws-lokalizacji-oczyszczalni-sciekow-w-m-dzietrzni/>

Pytania

Antoni Pachnicki

- komendant Hufca „Wola” Grup Szturmowych
- komendant Chorągwi Łódzkiej Związku Harcerstwa Polskiego
- komendant Hufca Łódzkiego

36. GRÓB DANIELA GŁOWACKIEGO

Życiorys

Daniel Głowacki (ur. w 1938 r. w Łodzi, zm. 28 lutego 2022 roku).

Wieloletni instruktor Hufca Łódź Bałuty, członek Kapituły Złotej Lilijki Seniorów w Wydziale Seniorów GK, wieloletni kierownik Referatu Seniorów i Starszyny Harcerskiej, komendant Kręgu Starszyny Harcerskiej „Pułaszczacy”, inicjator wielu harcerskich przedsięwzięć, wielokrotnie odznaczony za pracę na rzecz ZHP.

Przyrzeczenie harcerskie złożył 15 kwietnia 1949 r. w Hufcu Łódź Bałuty. Działał w latach: 1946-1950, 1957-1961, od 2002. W roku 2004 złożył zobowiązanie instruktorskie. W roku 2013 zdobył stopień harcmistrza.

Zaczął swą harcerską przygodę w Gromadzie Zuchowej „Słowianie” przy 16 ŁDH im. gen. Kazimierza Pułaskiego działającej w Łodzi przy ul. Wspólnej 8. W tejże drużynie był harcerzem, zastępowym i przybocznym. Po przerwie wrócił na harcerski szlak i znalazł swoje miejsce w zawiązanym w 2002 r. Kręgu Starszyny Harcerskiej „Pułaszczacy”, który stworzyli byli harcerze 16 ŁDH im. gen. Kazimierza Pułaskiego. W 2005 r. został komendantem kręgu. W 2007 r. działał w Komisji Historycznej ChŁ, a następnie został kierownikiem Referatu Seniorów i Starszyny Harcerskiej ChŁ. W 2012 r. został powołany w skład Kapituły Złotej Lilijki Seniorów w Wydziale Seniorów GK.

Pełnił wiele funkcji i był inicjatorem wielu przedsięwzięć m. in. postawienia Obelisku Pamięci Bałuckich Harcerek i Harcerzy, który w 2006 r. odsłonięto w Parku Julianów w Łodzi; obelisku w Gardnie Wielkiej upamiętniającego tragiczną śmierć w wodach Jeziora Gardno 21 łódzkich harcerek 15 Żeńskiej Drużyny im. Zośki zwanej „Małą Piętnastką” oraz dwóch opiekunek i dwóch mieszkanek Gardny – odsłonięcie w 2009 roku. Był uczestnikiem i organizatorem wielu kolonii, obozów, zjazdów, konferencji, kominków, wypraw, wycieczek, jubileuszy i spotkań, w tym Trójstronnego Spotkania Skautów Czech, Słowacji i Polski. Fotografował i skrupulatnie dokumentował ważne wydarzenia harcerskie oraz bieżące życie swego środowiska. Ostatnio wycofał się z aktywnego życia harcerskiego, bo chciał uporządkować swoje zbiory.

Za działalność został odznaczony: Odznaką Honorową „Za Zasługi dla 16 ŁDH im. gen. Kazimierza Pułaskiego”, Srebrną Odznaką Zasłużony dla Chorągwi Łódzkiej, Odznaką „Za Zasługi dla Hufca Promienistych”, Brązowym Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”, Złotą Odznaką Zasłużony dla Chorągwi Łódzkiej.

Obelisk w Gardnie Wielkiej

Piśmiennictwo

<https://lodzka.zhp.pl/na-wieczna-warte-odszedl-hm-daniel-glowacki/>

<https://lodzbaluty.zhp.pl/?p=3080>

<https://gp24.pl/gardna-wielka-obelisk-upamietniajacy-katastrofe/ga/4798447/zd/7292753>

Pytania

Daniel Głowacki zdobył stopień harcmistrza w ... roku

- 2013
- 2015
- 2017

Daniel Głowacki był inicjatorem postawienia Obelisku Pamięci Bałuckich Harcerek i Harcerzy, który w ... roku odsłonięto w Parku Julianów w Łodzi

- 2006
- 2009
- 2012

Daniel Głowacki był inicjatorem postawienia obelisku upamiętniającego tragiczną śmierć w wodach Jeziora Gardno 21 łódzkich harcerek 15 Żeńskiej Drużyny im. Zośki, który w ... roku odsłonięty w Gardnie Wielkiej

- 2006
- 2009
- 2012

37. GRÓB ZOFII MĘDRZAK

Życiorys

Zofia Mędrzak z domu Leszczyńska (ur. 10 kwietnia 1928, zm. 20 lipca 1980).

Do wybuchu wojny mieszkała w Turku i Sieradzu. Początkowo uczęszczała do szkoły powszechnej w Sieradzu, a następnie w Warszawie do Szkoły Zofii Wołowskiej przy ul. Piusa XI (obecnie ul. Piękna).

W konspiracji od 1941/1942 roku. Przyrzeczenie harcerskie złożyła na ręce harcmistrza, harcmistrza, Ojca Tomasza Rostworowskiego. Uczestniczyła w "małym sabotażu".

Miejsce koncentracji na godzinę W był prawdopodobnie szpital polowy przy ul. Hożej. Brała udział w Powstaniu Warszawskim.

Wyszła z Warszawy z ludnością cywilną do obozu przejściowego w Pruszkowie (Dulagu 121). Po ucieczce z obozu przebywała wraz z rodziną u ciotki w Żakowicach koło Łodzi (powiat kutnowski), aż do zakończenia działań wojennych w styczniu 1945 r.

Po wojnie członkini Akademickiej Sodalicji Mariańskiej, działaczka Duszpasterstwa Akademickiego, instruktorka ZHP, kurator zawodowy Sądu dla Nieletnich w Łodzi.

Była żoną Jana Mędrzaka. W latach 70-tych zagrała epizodyczną rolę panny Oliver, piastunki Nel, w ekranizacji powieści "W pustyni i w puszczy" Henryka Sienkiewicza, w reżyserii Władysława Ślesickiego. Jej syn Tomasz Mędrzak (rocznik 1955), wówczas uczeń IV klasy liceum zagrał główną postać Stasia Tarkowskiego.

Piśmiennictwo

<https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/stefania-leszczyńska,33763.html>

Pytania

Zofia Leszczyńska przyrzeczenie harcerskie podczas wojny złożyła na ręce harcmistrza ...

- Tomasza Rostworowskiego
- Władysława Ludwiga
- Aleksandra Kamińskiego

Zofia Leszczyńska podczas wojny walczyła ...

- w Powstaniu Warszawskim
- na Wołyniu
- w Łodzi

Zofia Leszczyńska w latach 70-tych zagrała epizodyczną rolę w ekranizacji powieści " ... " Henryka Sienkiewicza

- W pustyni i w puszczy
- Quo Vadis
- Krzyżacy

38. GROBY ZAMORDOWANYCH HARCERZY

Opis wydarzeń

Na Cmentarzu Żydowskim znajduje się ziemny kurhan, będący zbiorową mogiłą łódzkich harcerzy oraz żołnierzy Armii Krajowej, rozstrzelanych w tym miejscu w roku 1944 przez Niemców.

Zdjęcia

Szkic sytuacyjny terenu cmentarza i dojścia do polany straciń

Młodzież harcerska, m.in. ze szczepu im. „Monte Cassino” porządkuje teren straceń żołnierzy AK i harcerzy na cmentarzu żydowskim. Pierwsze roboty ziemne przy usypaniu mogiły-kurhanu – październik 1982

Cmentarz żydowski – pole straceń. Harcerze ze szczepu im. gen. T. Kutrzeby zwiedzają miejsce spoczynku żołnierzy AK i harcerzy – rok 1987

Makieta projektu uporządkowania i upamiętnienia terenu straceń i masowych grobów – opracowanie i upamiętnienie Bolesław Zajączkowski

Tablica pamiątkowa

Tablica pamiątkowa w Alei Zasłużonych na cmentarzu komunalnym na Dołach

Piśmiennictwo

1. Bolesław Zajączkowski: Cmentarz Żydowski w Łodzi - miejsce pamięci narodowej, 1988 - opracowanie przechowywane w zasobach Komisji Historycznej Chorągwi Łódzkiej ZHP (skany przekazane przez harcmistrza Wojciecha Kaczmarskiego, przewodniczącego Komisji)
2. <http://www.straznicyzasu.pl/viewtopic.php?f=601&t=15899&sid=c3b304fbd29c69783f2fcff7f290ac63>

Pytania

Pochowani harcerze zostali zamordowani w ... roku

- 1942
- 1943
- 1944

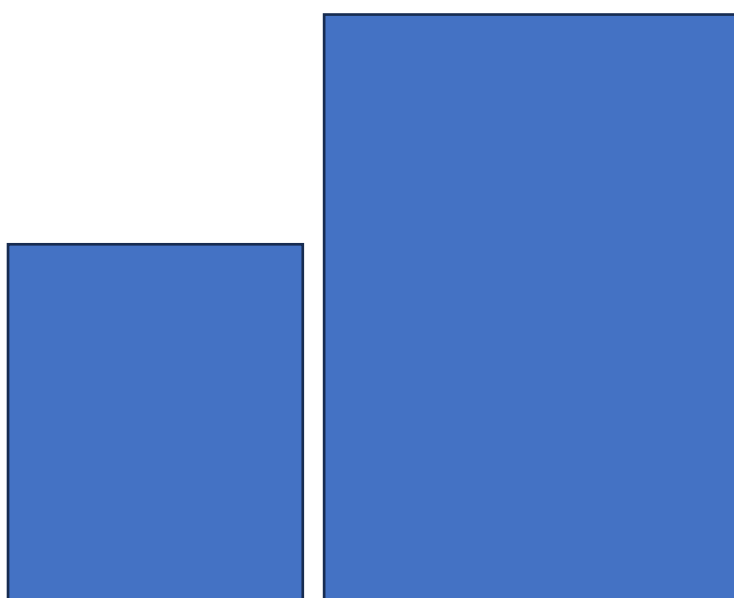
Pierwsze roboty ziemne przy usypaniu mogiły-kurhanu były wykonane w październiku ... roku

- 1972
- 1982
- 1992

W pobliżu grobów zamordowanych harcerzy pochowani byli ...

- zamordowani żołnierze AK
- osoby zmarłe w getcie
- zamordowani więźniowie getta

39. GRÓB STEFANA PRZYBYLSKIEGO

Kwatera 10 Rząd 9 Grób 61

Życiorys

Stefan Przybylski (ur. , zm. 4 stycznia 2015 r.)

Harc mistrz, harcerz od 1935 r. w 15. ŁDH i 21. ŁDH, drużynowy, członek K.H. Łódź-Śródmieście, wieloletni opiekun 9. ŁD Harcerzy.

Piśmiennictwo

<https://www.nekrologi.net/nekrologi/stefan-przybylski/40347339>

Pytanie

Stefan Przybylski

- członek Komendy Hufca Łódź-Śródmieście
- instruktor szczepli 58. Łódzkich Wodnych Drużyn Harcerskich
- członek 20 Łódzkiej Drużyny Harcerskiej

40. GRÓB GRZEGORZA DĄBROWSKIEGO

Kwatera 26 Rząd 11 Grób 5

Życiorys

Grzegorz „Tytus” Dąbrowski (ur. ..., zm. 22 lipca 2010). Harcmistrz, wieloletni instruktor szczebu 58. Łódzkich Wodnych Drużyn Harcerskich, instruktor Zespołu Pilota Chorągwi Łódzkiej ZHP, , komendant Kręgu Instruktorskiego "Ortodroma". Autor wielu wartościowych materiałów metodycznych. Mistrz skutniczy.

Zginął w wypadku samochodowym razem z trójką innych harcerzy podczas przewożenia łódki na przyczepie.

Piśmiennictwo

<https://nekrologi.wyborcza.pl/0,11,,51065,-kondolencje.html>

<https://zhp.pl/2010/ostatnie-pozegnanie-lodzkich-harcerzy/>

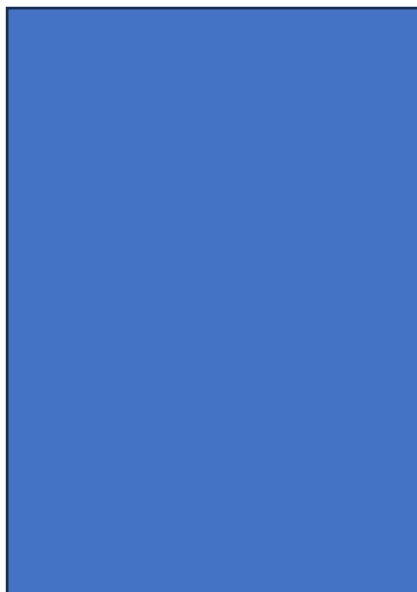
<https://www.youtube.com/watch?v=HptI80AiVFU>

Pytanie

Grzegorz Dąbrowski

- członek Komendy Hufca Łódź-Śródmieście
- instruktor szczebu 58. Łódzkich Wodnych Drużyn Harcerskich
- członek 20 Łódzkiej Drużyny Harcerskiej

41. GRÓB JERZEGO STAWSKIEGO

Kwatera 130 Rząd 1 Grób 15

Życiorys

Jerzy Włodzimierz Stawski ps. „Lubicz” (ur. 1 stycznia 1927 w Łodzi, zm. 28 lipca 2022 tamże) – kapitan Wojska Polskiego, żołnierz Armii Krajowej oraz Konspiracyjnego Wojska Polskiego, artysta malarz.

Przed wybuchem II wojny światowej mieszkał w Łodzi, gdzie uczęszczał do Szkoły Powszechnej nr 76w Łodzi. Był członkiem 20 Łódzkiej Drużyny Harcerskiej.

Od 1 do 8 września 1939 działał w Pogotowiu Wojennym Harcerzy, a następnie w Szarych Szeregach kryptonim „Kominy”, gdzie zajmował się ochroną ujęć wody, przeszedł przeszkolenie wojskowe, prowadził wywiad i kolportował tajną prasę.

Od 1 lutego 1943 zaprzysiężony przez Wacława Wrońskiego „Babinicza” na żołnierza Armii Krajowej i do lipca 1944 przydzielony do placówki dywersyjno-sabotażowej „Żubr” rejon III Rzejowice, gdzie pełnił funkcje łącznika i żołnierza dywersji.

Wraz z bratem Januszem Stawskim ps. „Poręba” na terenie Obwodu Radomsko AK uczestniczył w akcjach wywiadowczych i małego sabotażu. 25 maja 1943 brał bezpośredni udział w likwidacji szefa Gestapo w Radomsku Willi Bergera oraz jest zastępcy Johanna Wagnera.

W dniach 7–8 sierpnia 1943 brał udział w akcji uwolnienia więźniów – 41 żołnierzy AK i 10 Żydów – z więzienia w Radomsku w plutonie ubezpieczeniowym por. Jan Kalety „Postracha”.

Brał udział w wielu potyczkach w akcji „Burza”

Po 1946 zamieszkał w Łodzi, gdzie ukończył szkołę handlową. Poszukiwany przez funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa, przerwał studia ekonomiczne na Uniwersytecie Łódzkim i ukrywał się poza Łodzią.

Ostatnie lata życia spędził w Łodzi.

Odnaczony m.in. Krzyżem Walecznych.

Piśmiennictwo

https://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_Stawski

<https://opowiedziane.ipn.gov.pl/ahm/notacje/24463,Stawski-Jerzy.html>

<https://www.se.pl/warszawa/nie-zyje-powstaniec-warszawski-jerzy-stawski-mial-95-lat-tragicznie-wiesci-tuz-przed-rocznica-powstania-aa-5QZe-D8MD-FsVy.html>

<https://dzienniklodzki.pl/nie-zyje-zolnierz-armii-krajowej-ktory-walczył-razem-z-warszycem/gh/c1-16545109>

Pytanie

Jerzy Stawski

- członek Komendy Hufca Łódź-Śródmieście
- instruktor szczebu 58. Łódzkich Wodnych Drużyn Harcerskich
- członek 20 Łódzkiej Drużyny Harcerskiej